

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ
КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ**

**ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ (НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ) 6.010101 ДОШКІЛЬНА
ОСВІТА**

АВТОР: Т. Л. ЄСЬКОВА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ ПРОТОКОЛ № ____ ВІД «____» _____ 20__ Р.

ЗМІСТ

1. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ.....	
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	
3. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ.....	
4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ.....	
5. ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	
6. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ.....	
7. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПОСІБНИКІВ, ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ТОЩО.....	
8. ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ БІБЛІОТЕКИ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ НАВЧАЛЬНИМИ ПІДРУЧНИКАМИ (ПОСІБНИКАМИ) З ДИСЦИПЛІНИ.	

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА
В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

(НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

**ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА
ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ**

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПІДГОТОВКИ _____ БАКАЛАВРІВ _____
(НАЗВА ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ)
НАПРЯМУ _____ 0101 ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА _____
(ШИФР І НАЗВА НАПРЯМУ)
СПЕЦІАЛЬНОСТІ _____ 6.010101 _____ ДОШКІЛЬНА ОСВІТА _____
(ШИФР І НАЗВА СПЕЦІАЛЬНОСТІ)
(ШИФР ЗА ОПІ _____)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

ЄСЬКОВА Т. Л., КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ КАФЕДРИ ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ВЧЕНОЮ РАДОЮ ФАКУЛЬТЕТУ

“ _____ ” _____ 20__ РОКУ, ПРОТОКОЛ № _____

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

бакалаврів

напряму 0101 педагогічна освіта

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

6.01010101 Дошкільна освіта

(спеціальності)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес формування у студентів знань відповідно до змісту образотворчої діяльності, вмінь та навичок, необхідних для проведення роботи з образотворчої діяльності з дошкільниками.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальний матеріал курсу спирається на базові положення дошкільної педагогіки, загальної та дитячої психології про роль діяльності у розвитку особистості дитини-дошкільника та психологію творчості про специфіку дитячої художньо-конструктивної творчості та особливості її активного розвитку.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку. (30 годин, 1 кредит)
2. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей. (30 годин, 1 кредит)
3. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності. (30 годин, 1 кредит)
4. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності. (30 годин, 1 кредит)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни “ ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ»: підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до здійснення художньо-естетичного виховання і різнобічного розвитку дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному закладі” є:

- ознайомлення студентів з особливостями розвитку у дошкільників творчих здібностей і шляхів формування у них інтересу до різних видів образотворчої діяльності;
- оволодіння різноманітними техніками в галузі декоративного розпису, скульптури, аплікації, конструювання і засвоєння методики залучення дошкільників до образотворчої діяльності;
- активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетентності в теорії та практиці образотворчого мистецтва;
- залучення студентів до науково-дослідної роботи в галузі образотворчої діяльності дошкільників;
- розвивати творчу особистість майбутнього вихователя і виховувати у неї потребу в саморозвитку і самоосвіті.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- специфіку відображення дійсності в образотворчому мистецтві, його функції в суспільстві, види, жанри і засоби художньої виразності в різних видах образотворчого мистецтва;
- особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей і шляхи формування їх творчості в різних видах образотворчої діяльності;
- альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності, напрями інноваційно-пошукової діяльності педагога в галузі цієї методики.

вміти :

- виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку;
- залучати дітей до кращих здобутків світового і національного мистецтва, розвивати уміння сприймати художні образи у творах мистецтва;

- володіти різноманітними техніками в галузі декоративних розписів, скульптури, аплікації, витинання та конструювання;
- розвивати художньо-творчі здібності дітей в процесі створення ними різних за змістом художніх образів (предметних, сюжетних, декоративних);
- спрямовувати заняття з образотворчої діяльності на розвиток у дітей естетичних почуттів, формування позитивних моральних якостей особистості, фізичних якостей, необхідних для подальшого навчання образотворчої діяльності та письма в школі;
- спостерігати за творчим процесом дітей, аналізувати продукти їх художньої творчості для виявлення дитячих інтересів, уподобань, обдарованості до занять образотворчою діяльністю та прийняття педагогічно виправданих рішень про шляхи їх художнього розвитку;
- створювати і облаштовувати естетично-повноцінне, різноманітне, динамічне, предметно-розвивальне середовище для занять самостійної образотворчої діяльності, роботи гуртків, художніх майстерень, шкіл;
- складати методичні розробки творчих занять з різних видів образотворчої діяльності;
- в процесі взаємодії з батьками здійснювати інформаційно-просвітницьку діяльність щодо пояснення завдань естетичного виховання дітей, розширення знань про образотворче мистецтво, роз'яснення прийомів і методів організації образотворчої діяльності дітей в сім'ї;
- організовувати та облаштовувати виставки творів образотворчого мистецтва та дитячих творчих робіт;
- вивчати нові видання мистецької психолого–педагогічної та методичної літератури, кращий педагогічний досвід в галузі художньо – естетичного виховання дітей дошкільного віку і впроваджувати їх у власну педагогічну діяльність для забезпечення неперервності росту власної професійної майстерності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредита ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.

Тема 1.1. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.

Мистецтво як форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя, думок і почуттів творця в художніх образах. Візуальність і систематичність – провідні риси художніх образів в образотворчому мистецтві. Функції мистецтва в суспільстві. Естетична і гедоністична функції – унікальна прерогатива мистецтва. Художній образ як форма художнього мислення в мистецтві, його властивості. Художній метод як спосіб образного мислення в мистецтві. Твір мистецтва як результат художньої творчості. Єдність змісту і художньої форми в творах реалістичного мистецтва. Історичний характер мистецтва. Періодизація художнього процесу. Художні епохи та напрямки в мистецтві минулого. Художні напрями в образотворчому мистецтві XX століття.

Тема 1.2. Види і жанри образотворчого мистецтва .

Живопис – ілюзійно-просторове зображення предметів і явищ навколишнього світу на площині за допомогою кольорових матеріалів. Універсальні можливості живопису в зображенні дійсності. Різноманітність технік і прийомів живопису. Засоби художньої виразності живопису. Види і жанри живопису. Особливості створення художнього образу в рамках кожного жанру та синтез теорії в мистецтві живопису. Характеристика жанрів, доступних розумінню дітей дошкільного віку.

Графіка – мистецтво малюнка. Малюнок як основа всіх видів образотворчого мистецтва. Види малюнка графіки за способами створення та функціональним призначенням. Специфічні засоби художньої виразності в ілюстраціях до дитячих книг. Становлення і розвиток художньої ілюстрації для дітей. Видатні художники-ілюстратори дитячих книг.

Скульптура – об'ємне втілення художньої форми в реальному просторі. Трьохмірність скульптури. Зображувальні можливості і техніки обробки матеріалів скульптури. Способи створення образів скульптури. Пластичне або силуетне моделювання скульптури. Засоби виразності скульптури. Типи, види і жанри скульптури.

Архітектура – вид мистецтва, метою якого є створення споруд, що відповідають утилітарним і духовним потребам людей, включаючи естетичні. Єдність техніко-економічної, утилітарної та художньо-естетичної сторін в архітектурі. Основні вимоги до архітектури: міцність, доцільність, краса. Засоби художньої виразності архітектури. Синтез архітектури з живописом, скульптурою, декоративно-прикладним мистецтвом, її домінуюча роль у визначенні стилю (класичний,

романський, готичний, ренесанс, бароко, класицизм, функціоналізм, конструктивізм тощо). Типи архітектури.

Основні вимоги до творів декоративно-прикладного мистецтва: доцільність, зручність форм та відповідність декору утилітарному призначенню виробу. Відображення рис національних традицій у формі предметів, матеріалах, техніках їх обробки, в художніх, сюжетних та орнаментальних мотивах, кольорах творів декоративно-прикладного мистецтва. Різноманітність творів українського декоративно-прикладного мистецтва, їх зв'язок із фольклором, усною народною творчістю. Творчі напрями розвитку сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва: художні промисли та індивідуальна творчість майстрів. Багатоплановість підходів до розподілу творів декоративно-прикладного мистецтва на види. Класифікація декоративно-прикладного мистецтва за показниками: матеріал, технологічні особливості обробки, функціональне призначення. Характеристика найпоширеніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва: кераміка, вишивка, художнє різьблення, килимарство і ткацтво, декоративний розпис, писанкарство, народна іграшка.

Тема 1.3. Віхи розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва. Мистецтво стародавнього світу: Єгипту, Греції, Риму, його видові, жанрові та зображувальні особливості. Мистецтво Середньовіччя, його релігійний зміст і символічний характер. Поєднання різних видів образотворчого мистецтва під егідою середньовічних храмів. Мистецтво епохи Відродження. Реалістичні та гуманістичні тенденції в мистецтві Відродження. Видатні майстри епохи: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонарроті, Тиціан та інші.

Мистецтво XVII – XVIII століть. Формування національних художніх шкіл: голландської, фламандської, іспанської, французької. Розвиток реалістичних жанрів: побутового, портретного, пейзажного, натюрморту. Видатні художники періоду (Рембрандт, Рубенс, Веласкес, Пуссен та ін.). Мистецтво XIX – XX століть. Романтизм початку XIX століття. Боротьба за реалістичне відображення дійсності. Провідні художники: Ф.Гойя, Е.Делакруа, К.Коро, Г.Курбе, Ж.Ф.Мілліе. Формування упадницьких настроїв у мистецтві другої половини XIX століття. Французький імпресіонізм (Е.Дега, К.Моне, К.Піссарро, О.Ренуар).

Розвиток формалістичних тенденцій на межі XIX – XX століть, їх різноманітність і багатоплановість у XX столітті (С.Далі, В.Кандінський, К.Малевич, П.Пікассо, Дж. Поллак, М.Ротко та інші). Реалістичне мистецтво XX століття.

Тема 1.4. Українське образотворче мистецтво від княжої доби до XX століття.

Початки українського образотворчого мистецтва. Мистецтво Києва та Чернігова. Видатні пам'ятки мистецтва цього періоду: Десятинна церква, Софія Київська, Золоті ворота, Велика церква Печерської лаври та інші. Галицько-Волинське мистецтво. Синтез візантійсько-романського стилю в західноукраїнській архітектурі. Малярство та золотарство. Мистецтво середньої доби. Поступове проникнення готики в культове будівництво, оборонні церкви, середньовічні замки.

Ренесанс в Україні. Бароко, рококо і класицизм у мистецтві України.

Українські таланти на російській землі: В.Боровиковський, М.Козловський, А.Лосенко, Т. Шевченко та інші. Розвиток творчості художників на національній основі: М.Бойчук, С.Васильківський, О. Кульчицька, О.Сластіон, І.Труш та інші. Перші мистецькі виставки в Україні.

Українське образотворче мистецтво на початку XX століття та в період національного відродження (1917-1933 рр.). Асоціація незалежних митців АНУМ (1930 рр.).

Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933 – 1956 рр.). Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956 – 1967 рр.).

Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 рр.).

Модуль 2 . Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей.

Тема 2.1. Анатомо-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку та психологічні механізми розвитку образотворчої діяльності.

Розвиток дрібної мускулатури рук, координації, точності, плавності, ритмічності рухів, становлення зорового контролю за зображувальними діями як умова становлення зображень у дітей.

Нормальне функціонування зорового апарату – запорука успіху в розвитку образотворчих здібностей.

Сприймання краси у різних формах її існування як базова основа розвитку образотворчої діяльності дітей. Розвиток сприймань у напрямку збагачення пізнавального і естетичного досвіду дитини та уточнення її уявлень про різні предмети і явища. Особливості обстеження предметів перед їх зображенням. Розвиток мислення, пам'яті, уяви як основа формування образотворчих здібностей у дітей.

Процес становлення образотворчої діяльності дітей у сукупності її складових елементів: мотиви, операційні дії, результат.

Тема 2.2. Поняття про художньо-творчі здібності та їх розвиток у дітей.

Суспільна природа здібностей, участь у діяльності як провідна умова їх розвитку. Здібності і задатки. Структура образотворчих здібностей. Психолого-педагогічні дослідження проблем розвитку образотворчих здібностей (М.Волков, Є.Ігнат'єв, Т.Казакова, В.Кириєнко, В.Котляр, Г.Підкурдання, Н.Сакуліна, Б.Теплов, Є.Фльоріна, Н.Халезова та інші). Періодизація розвитку образотворчих здібностей у переддошкільному та дошкільному віці (Н.Сакуліна). Організоване, систематичне навчання як спосіб прискорення розвитку образотворчих здібностей дітей.

Своєрідність творчості в образотворчій діяльності дитини дошкільного віку. Особливості художніх образів дітей дошкільного віку. Суб'єктивні умови розвитку творчості дітей. Динаміка розвитку творчих здібностей. Засоби розвитку творчості дітей в образотворчій діяльності.

Тема 2.3. Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку.

Роль інтересу в навчанні дітей дошкільного віку. Психолого-педагогічна характеристика інтересу. Структура інтересу. Особливості інтересу до зображувальної діяльності. Показники активного, різностороннього і відносно стійкого інтересу до образотворчої діяльності. Шляхи формування інтересу до образотворчої діяльності у дітей старшого дошкільного віку.

Тема 2.4. Образотворча діяльність як фактор і середовище розвитку особистості. Створення освітнього середовища у дошкільному закладі засобами образотворчого мистецтва: оформлення приміщення та обладнання педагогічного процесу. Використання «законів краси та гармонії» у творенні цілісного архітектурного ансамблю дитячого садка. Відбір творів образотворчого мистецтва для оформлення інтер'єру. Кольорове та світлове рішення інтер'єру.

Створення «картини галерей», експозицій дитячої творчості, кімнат-студій зображувальної діяльності, «музеїв», «світлиць» тощо. Обладнання для занять образотворчою діяльністю. Різноманітність зображувальних матеріалів – важлива передумова розвитку творчості дітей. Ознайомлення з виразними можливостями матеріалів – головна мета педагога. Опанування різними зображувальними техніками – умова зростання зацікавленості дітей зображувальною діяльністю.

Модуль3. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності.

Тема 3.1. Альтернативні програми навчання дітей образотворчій діяльності. Значення програм для забезпечення систематичного і різнобічного художньо-естетичного розвитку дітей. Врахування при укладанні програм провідних принципів і положень розбудови системи національної освіти: демократизації суспільних відносин, гуманізація цілей і принципів педагогічної роботи з дітьми, диференційованого підходу до процесу навчання, виховання і розвитку особистості, посилення естетичного та національного компонентів у змісті і засобах художньо-естетичного виховання.

Історичний огляд програм з образотворчого мистецтва. Програми «Малятко», «Дитина», «Українське довкілля», «Я у Світі», авторські програми, їх зміст, структура, співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей. Феномен «краси мистецтва» та власна діяльність в зображувальних матеріалах, як основа змісту програми з образотворчого мистецтва для дітей раннього віку.

Тема 3.2. Види образотворчої діяльності та їх взаємозв'язок.

Малювання, ліплення, аплікація, художнє конструювання – види занять зображувальної діяльності, де образ створюється властивими кожному з них засобами виразності. Особливості їх змісту і технік зображення. Взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності на основі спільного змісту робіт (Т.Казакова, Т.Комарова). Нові підходи до класифікації видів образотворчої діяльності: малювання, ліплення, декоративно-прикладна діяльність, архітектурна діяльність дошкільників (О.Дронова, Г. Сухорукова, Л.Янцур). Спеціальні заняття по ознайомленню дітей з образотворчим мистецтвом, їх характеристика, спрямування.

Тема 3.3. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності.

Методи і прийоми навчання як провідні категорії дидактики, їх співвідношення і взаємозв'язок у вирішенні мети і завдань заняття. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів: за джерелом і способами отримання знань, за активністю здобуття знань та ін. Зміст різноманітних груп методів і прийомів у процесі

навчання дітей образотворчої діяльності та вимоги до них (наочних, словесних, ігрових, практичних тощо). Спрямування методів на активізацію суб'єктних взаємин в процесі навчання образотворчої діяльності. Поєднання різних методів і прийомів в реальному педагогічному процесі, їх вибір залежно від мети, завдань навчання, віку та досвіду дітей. Недопустимість формалізму на заняттях із зображувальної діяльності.

Тема 3.4. Форми організації образотворчої діяльності.

Заняття, художнє експериментування, самостійна образотворча діяльність, гуртки, студії, школи, екскурсії як основні форми організації образотворчої діяльності в дошкільному навчальному закладі.

Типи і види занять, гігієнічні та естетичні вимоги до їх проведення. Структура і тривалість занять.

Художнє експериментування як спосіб пізнання виражальних властивостей зображувальних матеріалів, спосіб організації художньо-пошукової діяльності дітей та художнього самопізнання. Самостійна образотворча діяльність (СОД) як засіб самовираження і самореалізації дітей в різних видах образотворчої діяльності. Формування мотивів самостійної образотворчої діяльності. Взаємозв'язок СОД з грою та іншими видами художньо-творчої діяльності (словесного, театрального-драматизаційного, музично-ритмічного), святами та розвагами в дошкільному навчальному закладі. Джерела СОД та місце в режимі дня дошкільного навчального закладу. Обладнання мистецького центру для занять СОД. Характер СОД (відтворюючий і творчий). Прийоми непрямого педагогічного керівництва СОД, способи підвищення її якості і продуктивності. Індивідуальна робота, керівництво нею, планування. Організація в ДНЗ студій образотворчого мистецтва, гуртків, шкіл для поглибленої роботи з дітьми за їх вибором і уподобаннями для розвитку художньо-естетичних інтересів і творчих здібностей.

Тема 3.5. Розвиток у дітей здібностей до сприймання творів образотворчого мистецтва.

Своєрідність сприймання світу художниками як здатність уважно підмічати все звичайне, виразне і типові і відображати його у своїх творах. Сприймання краси навколишнього світу у різних проявах її існування як засіб розвитку образотворчої діяльності дітей на основі здобутого ними пізнавального і естетичного досвіду. Естетичне сприймання дійсності: формування вміння бачити, емоційно відгукуватись, усвідомлювати красу та естетичні якості різноманітних об'єктів і явищ дійсності: природи, людини, взаємин людей, побуту, матеріального та соціального оточення тощо. Форми і методи організації естетичного сприймання дійсності. Розвиток навичок естетичного сприймання, розуміння та елементарної оцінки художніх образів в творах образотворчого мистецтва. Формування уявлень про особливості образної мови різних видів образотворчого та декоративного-прикладного мистецтва, розуміння ролі виражальних засобів у створенні художнього образу, передачі певного стану, характеру, настрою героїв, творів мистецтва в цілому. Форми роботи по ознайомленню дітей з творами образотворчого мистецтва (живопису, скульптури, графіки, архітектури і декоративно-прикладного мистецтва): екскурсії до музеїв на художні виставки, спеціальні і комплексні заняття, виставки тематичні і однієї картини, зустріч з художниками тощо.

Методи ознайомлення дітей із творами образотворчого мистецтва: попередні спостереження, що відповідають змісту творів, бесіди за змістом і засобами художньої виразності творів, використання поетичних та музичних творів як тематичних паралелей при сприйманні для поглиблення розуміння творів, художні розповіді педагога і дітей про твори мистецтва, ретроспектива, наочне моделювання тощо.

Методи активізації особистого ставлення та вираження емоційного переживання творів образотворчого мистецтва: елементарний художній аналіз, емоційна естетична оцінка, художні описи і розповіді, виконання образотворчих робіт на основі творів художників.

Тема 3.6. Особливості методики зображувальної діяльності в групах раннього віку.

Особливості зображувальної діяльності дітей третього року життя. Перехід від до зображувального до зображувального періоду. Вирішення основного завдання – залучення дітей до діяльності і зацікавлення їх зображувальною діяльністю. Особливості методики навчання дітей раннього віку зображувальній діяльності. Методи навчання: метод «пасивних рухів» (Є.Фльоріна), «метод співтворчості», «метод домальовування» (Т.Казакова). Використання ігрових ситуацій, ігрових прийомів у навчанні дітей раннього віку зображувальній діяльності.

Тема 3.7. Методика організації зображувальної діяльності на етапі дошкільного дитинства.

Особливості зображувальної діяльності дітей четвертого-п'ятого років життя. Вирішення основного завдання – озброєння технічними вміннями і навичками в різних зображувальній діяльності. Особливості методики проведення занять з дітьми молодшого і середнього дошкільного віку. Зацікавленість дітей процесом роботи. Позитивна оцінка дитячих робіт.

Особливості зображувальної діяльності дітей шостого року життя. Вирішення основного завдання – створення художнього образу. Ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з різними матеріалами, техніками, можливостями використання різних виразних засобів для створення художнього образу. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи і робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Проблема виховання і навчання дітей у різновікових групах дитячих садків на сучасному етапі. Особливості зображувальної діяльності у різновіковій групі. Форми організації навчання дітей зображувальній

діяльності у різновіковій групі. Використання фактору взаємонавчання старших і менших дітей – основа формування інтересу до зображувальної діяльності дошкільників у групах із змішаним віковим складом.

Особливості обдарувань дошкільників у сфері образотворчої діяльності. Форми роботи з обдарованими дітьми з образотворчої діяльності в дошкільному закладі звичайного типу. Спеціалізований дитячий садок для художньо обдарованих дітей.

Модуль 4. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності.

Тема 3.8. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини.

Культурно-історична та психолого-педагогічна характеристика малювання. Малюк як форма спілкування, самовираження, самовизначення. Дослідження змісту малюнків дітей дошкільного віку. Етапи розвитку малюнку. Різні підходи до класифікації видів малювання у дошкільників. Мистецтво живопису та графіки у педагогічних технологіях розвитку малювання. Методика ознайомлення дітей з живописом.

Навчальне та довір'яльне малювання, їх психолого-педагогічна цінність. Мета і зміст навчального малювання. Види занять. Пейзажний жанр живопису у педагогічних технологіях розвитку пейзажного малювання. Етапи розвитку образу людини у малюнку. Портретний жанр живопису як основа особистісно-розвиваючої технології. Методика розвитку сюжетного малювання на основі соціально-побутового жанру живопису.

Мистецтво книжкової ілюстрації у педагогічній технології ілюстративного малювання.

Різноманітність технік малювання як основа створення художнього образу.

Тема 3.9. Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення.

Психолого-педагогічна та культурно-історична характеристика ліплення. Мистецтво скульптури у педагогічній технології розвитку ліплення. Методи ознайомлення дітей з мистецтвом скульптури. Зміст дитячого ліплення. Етапи розвитку ліплення. Специфіка ліплення як виду образотворчої діяльності дошкільників. Показники готовності дитини до діяльності. Виразні засоби ліплення. Обладнання та матеріали для ліплення. Технічні прийоми ліплення. Методи педагогічного супроводження занять з ліплення. Особливості техніки ліплення. Пластичний спосіб як основа виразного образу в ліпленні. Конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різними видами ліплення скульптури людини, тварин. Види занять з ліплення: за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Тема 3.10. Методи та прийоми педагогічного супроводження занять аплікацією в ДНЗ.

Специфіка аплікації як виду образотворчої діяльності дошкільників. Роль інтересу в навчанні дітей аплікації. Способи формування у дітей інтересу до аплікації. Елементи виразності аплікації. Обладнання та матеріали для аплікації. Технічні прийоми аплікації. Методика аплікації у різних за віком групах. Створення предметних, сюжетних та сюжетно-тематичних аплікацій. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для аплікації (папір, тканина, природний тощо). Методика навчання різними видами аплікації: предметна, сюжетна, декоративна. Види занять з аплікації: за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи.

Тема 3.11. Особистісно-розвивальна спрямованість конструктивно-моделюючої діяльності.

Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою. Види конструювання: технічне, художнє. Принципи художнього конструювання. Дитяче експериментування з різними предметами та матеріалами. Етапи конструювання. Розвиток дитини в процесі конструювання з різних матеріалів. Розвиток творчих здібностей дитини в процесі конструювання з природного та викидного матеріалу. Необхідні матеріали та інструменти. Прийоми виготовлення виробів з різноманітних матеріалів. Оформлення готових робіт. Техніка безпеки. Засоби виразності художнього конструювання. Послідовність оволодіння дітьми різними видами конструювання. Методика конструювання в різних за віком групах. Конструктивні і декоративні властивості різних природних матеріалів. Способи заготівлі природних матеріалів, технологія їх обробки. Підготовка матеріалу до роботи. Інструменти та приладдя для виготовлення іграшок: шило, ножиці, ніж, голка, олівці, фарба, клей, щипці. Техніка безпеки. Допоміжні матеріали: папір, дріт, нитки, пластилін. Непридатний матеріал (раніше вживані матеріали та предмети – катушки, сірникові коробки, інше упакування), його конструктивні можливості. Особливості роботи з різними матеріалами. Поєднання готових форм без зміни. Часткова зміна готових форм. Пошуки нових технологічних і конструктивних вирішень – фігурки тварин, іграшкові меблі, транспорт. Способи декорування виробів, відповідність декору конструкції, художня образність, емоційна виразність. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для

конструювання (будівельний, папір, природний, викидний тощо). Методика навчання різними видами конструювання. Види занять з конструювання : за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Модуль 4. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності

Тема 4.1: Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності в ДНЗ.

Значення планування з образотворчої діяльності для формування базису особистісної культури дошкільників. Провідні принципи планування роботи з образотворчої діяльності: неухильне виконання всіх розділів програми; врахування сезонності та вражень від оточуючого життя; врахування принципів дидактики (доступності, поступовості, повторності) для формування образотворчих умінь і навичок; взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності; зв'язок з іншими розділами програми. Різні підходи до планування. Види планів, які використовуються в сучасних ДНЗ (річний, перспективний). Перспективне і календарне планування. Аналіз і облік роботи з образотворчого мистецтва – основа неформального зацікавленого підходу до організації навчання.

Тема 4.2: Перспективність і наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ та школі.

Необхідність наступності в роботі дитячого садка і школи з образотворчої діяльності. Характеристика завдань навчання з образотворчої діяльності у дитячому садку і першому класі школи. Перспективність і наступність - принципи неперервності освіти. Сутність перспективності і наступності в освітній роботі з розділу «Образотворче мистецтво». Напрями, форми і методи реалізації перспективності і наступності. Наступність в змісті навчання образотворчої діяльності в дитячому садку і початковій школі. Порівняльний аналіз змісту програми з розділу «Образотворче мистецтво» в старшій групі і першому класі. Своєрідність організації і методики проведення занять з образотворчої діяльності в старшій групі та уроків образотворчого мистецтва в першому класі. Формування самостійності, творчості і навичок навчальної діяльності. Перспективність і наступність - принципи неперервності освіти. Сутність перспективності і наступності в освітній роботі з розділу «Образотворче мистецтво». Напрями, форми і методи реалізації перспективності і наступності.

Тема 4.3: Спільна робота ДНЗ та сім'ї та робота з обдарованими дітьми з питань організації образотворчої діяльності дошкільників.

Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчої діяльності в сім'ї. Форми і методи педагогічного і взаємодії ДНЗ з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей. Значення спільних вимог сім'ї і дитячого садка для формування творчих здібностей дітей, формування у них естетичних почуттів, зображувальних вмінь і навичок. Форми роботи дитячого садка з сім'єю з образотворчої діяльності: батьківські збори, консультації для батьків, батьківські куточки, день відкритих дверей, виставки дитячих робіт, виставка творів образотворчого мистецтва і т. ін. Робота з сім'єю по підготовці дітей до школи з образотворчого мистецтва.

Особливості обдарування дошкільників у сфері образотворчої діяльності. Форми роботи з обдарованими дітьми з образотворчої діяльності в дошкільному закладі звичайного типу. Спеціалізовані дитячі садки: для художньо обдарованих дітей, національний дитячий садок, дошкільний заклад інтелектуально-естетичного розвитку дітей, поглибленого вивчення мистецтва.

Тема 4.5: Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей.

Поняття про інноваційну пошукову діяльність. Інноваційно-пошукові напрями в галузі образотворчої діяльності. Нетрадиційні техніки образотворчої діяльності. Поняття про інноваційну діяльність. Інноваційні тенденції в організації образотворчої діяльності дошкільників. Передовий педагогічний досвід на сторінках «Дошкільного виховання», «Палітри педагога», «Джміль», «Мистецтво і освіта». Методична робота з образотворчого мистецтва: державна, регіональна, місцева. Мета, зміст і форми методичної роботи. Форми методичної роботи в дошкільному закладі.

Інспектування дитячого садка з розділу «Образотворче мистецтво». Завдання тематичної перевірки. Форми і методи перевірки. Збір, аналіз, узагальнення і оформлення акту тематичної перевірки. Поєднання контролю з дієвою допомогою педагогічним колективам.

3. Рекомендована література

Базова

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»/ М-во освіти і науки України, Акад. Пед. Наук України; наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.
2. Дитина. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку. – К., 2012.
3. Антонович С.А., Захарчук Р.В., Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно – прикладне мистецтво / С. А. Антонович, Р. В. Захарчук, Р. В. Чугай, М. С. Станкевич. – Львів, 1993.

4. Богатеева З.А. Чудесные поделки из бумаги / З. А. Богатеева. – М., 1992.
5. Григорьева Г.Г. Изобразительная деятельность дошкольников / Г. Г. Григорьева – 2-е изд., испр.- М., 2008.
6. Казакова Т.Г. Изобразительная деятельность и художественное развитие дошкольников / Т. Г. Казакова. – М., 1983.
7. Кара – Васильева Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «нового стилю» / Т. Кара – Васильева Т., З. Чегусова. – К., 2005.
8. Кириченко М.А. Український народний декоративний розпис / М. А. Кириченко. – К., 2006.
9. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко – 2-е вид., пер. і допов. – К., 2002.
10. Кириченко Н.Т., Науменко Т.І. Виховує мистецтво: Актуалізація творчості дошкільників засобами мистецтва / Н. Т. Кириченко, Т. І. Науменко. – К., 1998.
11. Косминская В.В., Халезова Н.Б. Основы изобразительного искусства и методика руководства изобразительной деятельностью / В. В. Косминская, Н. Б. Халезова. – М., 1986.
12. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр. – Запоріжжя, 2001.
13. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей / В. П. Котляр. – Донецьк, 2010.
14. Лиштван З.В. Конструирование / З. В. Лиштван. – М., 2002.
15. Лыкова И. А. Пластилиновый остров / И. А. Лыкова – М.: Карапуз, 2006.
16. Лыкова И. А. Лесные поделки / И. А. Лыкова – М.: Карапуз, 2004.
17. Лыкова И. А. Мы лепили, мы играли... / И. А. Лыкова – М.: Карапуз, 2005.
18. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О.Л.Кононко, З.П.Плохій, А.М.Гончаренко та ін. – К., 2009.
19. Пантелеев Г. Н. Детский дизайн: художественное творчество в детском саду и семье Г. Н. Пантелеев. – М.: Карапуз, 2006. – 165 с.
20. Пантелеев Л. В. Рисуем портрет Л.В. Пантелеева . – М., 1998. -125 с.
21. Пантелеева Л. В. Детское рукоделие Л.В. Пантелеева. – М., 2004. – 187 с.
22. Парамонова Л.А. Теория и методика творческого конструирования в детском саду / Л. А. Парамонова. – М.: Карапуз, 2002.
23. Парамонова Л.А. Бумажная пластика. / Л. А. Парамонова. – М.: Карапуз, 2003.
24. Парамонова Л.А. Детское творческое конструирование: книга для педагогов дошкольных учреждений, преподавателей и студентов педагогических университетов и колледжей / Л. А. Парамонова - Центр «Дошкольное детство им. А.В.Запорожца». – М., 2001.
25. Самостоятельная художественная деятельность дошкольников / Под ред. Н.А.Ветлугиной. – М., 1980.
26. Сенсомоторное развитие дошкольников на занятиях по изобразительному искусству: Пособие для педагогов дошкольных учреждений. – М.:ВЛАДОС, 2001.-224 с.
27. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі / Г.В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, А. А. Янцур - К., 2010. – 374 с.
28. Теория и методика изобразительной деятельности в детском саду / Под ред. В.Б.Косминской и др. – М., 1985.
29. Халезова Н.Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду / Н. Б. Халезова. – М., 2006.
30. Халезова Н.Б., Курочкина Н.А., Пантюхина Г.В. Лепка в детском саду / Н. Б. Халезова, Н. А. Курочкина Н.А., Г. В. Пантюхина. – М., 1986. – 223 с.
31. Чарівний світ народного мистецтва. Косівський розпис: комплект наочних посібників для дошкільних закладів та початкової школи. – Харків, 2008.
32. Шульга Л.М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання / Л. М. Шульга - К., 2005.

Допоміжна література

1. Акчурина-Муфтиева Н.М. Развитие детского творческого конструирования из бумаги / Н. М. Акчурина-Муфтиева. – Симферополь, 2003.
2. Асеев Ю.С. Шедевры світової архітектури / Ю. С. Асеев . – К., 1982.

3. Воробйова І.А. Сюжетне малювання: Демонстраційний альбом. Середня група 4-5 років: Комплект наочних посібників для дошкільних закладів. І. А. Воробйова – Х., 2008.
4. Гульянц Э.К., Базик И.Я. Что можно сделать из природного материала / Є. К. Гульянц, И. Я. Базик . – М., 2002. – 167 с.
5. Дошкольникам о художниках детской книги: из опыта работы: сб. / Сост. Т.Н.Доронова. – М.,1991.
6. Зубарева Н.М. Дети и изобразительное искусство (натюрморт и пейзаж в эстетическом воспитании детей 5-7 лет) / Н. М. Зубарева. - М.,1969.
7. Калмикова Л.О. Сучасні проблеми наступності і перспективності та шляхи їх впровадження // Дитинство: наступність і перспективність: Зб. – Переяслав – Хмельницький, 2000.
8. Комарова Т.С. Изобразительная деятельность в детском саду /.- М.,1986.
9. Казакова Т. Г. Цветные пейзажи / Т. Г. Казакова .- М.: Карапуз, 2003. – 159 с.
10. Казакова Т. Г. Рисуем натюрморт / Т. Г. Казакова .- М.: Карапуз, 2004. – 189 с.
11. Комарова Т.С.Подготовка детей к школе в процессе изобразительной деятельности как фактор преемственности //Детский сад от А до Я.- 2007.- № 5. – С.95-110.
12. Коротеев И.А. Оригами для малышей / И. А. Коротеев . - М.,1996. – 176 с.
13. Кравич Д.П., Освійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч.посіб. У 3 – х ч./ Д. П. Кравич, В. А. Освійчук, С. О. Черепанова – Львів,2005.-Ч. 3.
14. Крок за кроком в Україні / Л.В.Артемова, О.І.Кульчицька, Н.М.Голота, Г.В.Сухорукова; наукова редакція Л.В.Артемова; під загальною редакцією С.Чередниченко.- К., 2003.
15. Крутенко Н. Розповіді про кераміку./ Н. Крутенко -К., 2002. – 123 с.
16. Кузнецова Л.С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре /Л. С. Кузнецов .- К., 1989. – 143 с.
17. Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття / Г. С. Меднікова. - К., 2002. – 147 с.
18. Мельник В. Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва / В. Мельник. - Тернопіль., 2003. – 205 с.
19. Мухина В.С. Изобразительная деятельность ребенка как форма усвоения социального опыта / В. С. Мухина – М., 1981. – 245 с.
20. Огурцова С.В. Дитина у світі культури / С. В. Огурцова. - Донецьк, 2002. – 123 с.
21. Савенкова Л.Г. Изобразительное искусство и среда Л. Г. Савенкова. – М, 2004.-132 с.
22. Савенков О.И. Одаренные дети в детском саду и школе. – Екатеринбург., 2004.
23. Сенсорное развитие дошкольников на занятии по изобразительному искусству /.-М.,2001.
24. Сюзи О'Рейли. Уроки детского творчества. Лепка / Сюзи О'Рейли.- СПб.,1997.
25. Український живопис: сто вибраних творів: альбом / Авт. упоряд. Ю.В.Белічко.- К.,1989..

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, тести, самостійно виконані практичні роботи з малювання, ліплення, аплікації.

Маріупольський державний університет

Кафедра _____ Дошкільної освіти _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА
ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 – Освіта _____

(шифр і назва напрямку підготовки)

Напрямок підготовки _____ 6.010101 Дошкільна освіта _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет _____ філології та масових комунакацій _____

(назва факультету)

УДК 378.1
ББК 74.4

Робоча програма з основ наукових досліджень для студентів за напрямом підготовки 6.010101 Дошкільна освіта. «14» вересня, 2016 року - 19 с.

Розробник: Єськова Т. Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

Рецензент:

Щербакова К.Й., кандидат педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти Маріупольського державного університету

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти
Протокол від. «14» вересня 2016 року № 2

Завідувач кафедри _____ (К.Й.Щербакова)

«14» вересня 2016 року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки

(шифр, назва)

Протокол від. « ____ » _____ 2016 __ року № ____

« ____ » _____ 2016 __ року Голова _____
(_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© _____, 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010101 Дошкільна освіта (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		3-й та 4-й	3-й та 4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин – 120		6-й та 7-й	6-й та 7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		28 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	12 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		72 год.	96 год.
		Індивідуальні завдання: 12 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 48/72
для заочної форми навчання – 24/96

Демократичні перетворення в державі і відповідно в системі сучасної вищої освіти України формують нове соціальне замовлення щодо підготовки фахівців, які творчо мислять у своїй професійній сфері. Реалізувати це питання можливо за умов удосконалення змісту підготовки фахівців в галузі дошкільної освіти. Творчий розвиток особистості фахівця відбувається завдяки самоосвіті, активному самонавчанню і самовдосконаленню через засвоєння знань у процесі їх проектування, моделювання, структурування, конструювання. Багаторівнева освіта ґрунтується на принципах демократизації, гуманізації, інтеграції, соціалізації, вона формує погляд на навчальний процес як на підготовку до володіння знаннями упродовж всього життя.

Навчальна дисципліна «Основи образотворчого мистецтва і методика керівництва образотворчою діяльністю дошкільників» є складовою частиною професійної підготовки вищою педагогічною школою вихователя дошкільного навчального закладу. Тому в контексті загальної професійної підготовки вихователя дана дисципліна передбачає вирішення комплексу спеціальних завдань, зумовлених її специфікою:

- опанування студентами основ образотворчого мистецтва й усвідомлення його ролі у формуванні духовної культури суспільства;
- оволодіння сучасною теорією і методикою художнього виховання дітей засобами їх спілкування з творами образотворчого мистецтва і залучення до власної творчої діяльності ;

- сприяння формуванню готовності майбутнього вихователя до здійснення освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі, спрямованого на залучення дітей до культурних цінностей, задоволення їх духовних потреб і інтересів, активізацію пізнавальної та творчої діяльності.

Навчальний курс складається з чотирьох кредитів. Загальний обсяг кредитів розподіляється на 8 змістових модулів. Загальна кількість годин, відведених на вивчення цієї дисципліни за навчальним планом становить 120 годин. В межах початкової дисципліни кожний зачетний кредит дорівнює 30 год/кред. Такий розподіл матеріалу навчального курсу дозволяє забезпечити засвоєння теоретичних основ методики керівництва образотворчою діяльністю дошкільників, представити в онтогенезі історію розвитку методики образотворчого мистецтва як науки, одержати знання про основні види і жанри образотворчого мистецтва, засвоїти поняття «культура», «естетична культура», «мистецтво», «художній твір», «творчий процес», а також раціонально поєднати теоретичну підготовку з практичними вміннями розробляти стратегію освітньої роботи, зміст образотворчої діяльності й умови її функціонування для забезпечення комплексного розвитку особистості дошкільників.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основні завдання курсу:

1. ознайомлення студентів з особливостями розвитку у дошкільників творчих здібностей і шляхів формування у них інтересу до різних видів образотворчої діяльності;
2. оволодіння різноманітними техніками в галузі декоративного розпису, скульптури, аплікації, конструювання і засвоєння методики залучення дошкільників до образотворчої діяльності;
3. активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетентності в теорії та практиці образотворчого мистецтва;
4. залучення студентів до науково-дослідної роботи в галузі образотворчої діяльності дошкільників;
5. розвивати творчу особистість майбутнього вихователя і виховувати у неї потребу в саморозвитку і самоосвіті.

Передбачається, що до моменту вивчення даного курсу студентами засвоєно зміст таких дисциплін, як загальна, дошкільна педагогіка, естетика, логіка, історія дошкільної педагогіки, вікова психологія.

Даний курс, як навчальний предмет відіграє важливу функцію в професійній підготовці педагогів - майбутніх вихователів дітей дошкільного віку на ступені бакалавр тому, що:

- ❖ дає чіткі професійні знання з методики образотворчої діяльності дошкільників
- ❖ сприяє формуванню наукового світогляду студентів;
- ❖ формує готовність студентів до науково-дослідної роботи в галузі образотворчої діяльності дошкільників;
- ❖ розвиває творчу особистість майбутнього вихователя і виховує у неї потребу в саморозвитку і самоосвіті.

Мета навчальної дисципліни “Образотворче мистецтво з методикою керівництва в дошкільному закладі”: підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до здійснення художньо-естетичного виховання і різнобічного розвитку дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- специфіку відображення дійсності в образотворчому мистецтві, його функції в суспільстві, види, жанри і засоби художньої виразності в різних видах образотворчого мистецтва;
- особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей і шляхи формування їх творчості в різних видах образотворчої діяльності;
- альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності, напрями інноваційно-пошукової діяльності педагога в галузі цієї методики.

вміти :

- виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку;
- залучати дітей до кращих здобутків світового і національного мистецтва, розвивати вміння сприймати художні образи у творах мистецтва;

- володіти різноманітними техніками в галузі декоративних розписів, скульптури, аплікації, витинання та конструювання;
- розвивати художньо-творчі здібності дітей в процесі створення ними різних за змістом художніх образів (предметних, сюжетних, декоративних);
- спрямовувати заняття з образотворчої діяльності на розвиток у дітей естетичних почуттів, формування позитивних моральних якостей особистості, фізичних якостей, необхідних для подальшого навчання образотворчої діяльності та письма в школі;
- спостерігати за творчим процесом дітей, аналізувати продукти їх художньої творчості для виявлення дитячих інтересів, уподобань, обдарованості до занять образотворчою діяльністю та прийняття педагогічно виправданих рішень про шляхи їх художнього розвитку;
- створювати і облаштовувати естетично-повноцінне, різноманітне, динамічне, предметно-розвивальне середовище для занять самостійної образотворчої діяльності, роботи гуртків, художніх майстерень, шкіл;
- складати методичні розробки творчих занять з різних видів образотворчої діяльності;
- в процесі взаємодії з батьками здійснювати інформаційно-просвітницьку діяльність щодо пояснення завдань естетичного виховання дітей, розширення знань про образотворче мистецтво, роз'яснення прийомів і методів організації образотворчої діяльності дітей в сім'ї;
- організовувати та облаштовувати виставки творів образотворчого мистецтва та дитячих творчих робіт;
- вивчати нові видання мистецької психолого–педагогічної та методичної літератури, кращий педагогічний досвід в галузі художньо – естетичного виховання дітей дошкільного віку і впроваджувати їх у власну педагогічну діяльність для забезпечення неперервності росту власної професійної майстерності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредита ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.

Тема 1.1. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.

Мистецтво як форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя, думок і почуттів творця в художніх образах. Візуальність і систематичність – провідні риси художніх образів в образотворчому мистецтві. Функції мистецтва в суспільстві. Естетична і гедоністична функції – унікальна прерогатива мистецтва. Художній образ як форма художнього мислення в мистецтві, його властивості. Художній метод як спосіб образного мислення в мистецтві. Твір мистецтва як результат художньої творчості. Єдність змісту і художньої форми в творах реалістичного мистецтва.

Історичний характер мистецтва. Періодизація художнього процесу. Художні епохи та напрямки в мистецтві минулого. Художні напрями в образотворчому мистецтві XX століття.

Тема 1.2. Види і жанри образотворчого мистецтва.

Живопис – ілюзійно-просторове зображення предметів і явищ навколишнього світу на площині за допомогою кольорових матеріалів. Універсальні можливості живопису в зображенні дійсності. Різноманітність технік і прийомів живопису. Засоби художньої виразності живопису. Види і жанри живопису. Особливості створення художнього образу в рамках кожного жанру та синтез теорії в мистецтві живопису. Характеристика жанрів, доступних розумінню дітей дошкільного віку.

Графіка – мистецтво малюнка. Малюнок як основа всіх видів образотворчого мистецтва. Види малюнка графіки за способами створення та функціональним призначенням. Специфічні засоби художньої виразності в ілюстраціях до дитячих книг. Становлення і розвиток художньої ілюстрації для дітей. Видатні художники-ілюстратори дитячих книг.

Скульптура – об'ємне втілення художньої форми в реальному просторі. Трьохмірність скульптури. Зображувальні можливості і техніки обробки матеріалів скульптури. Способи створення образів скульптури. Пластичне або силуетне моделювання скульптури. Засоби виразності скульптури. Типи, види і жанри скульптури.

Архітектура – вид мистецтва, метою якого є створення споруд, що відповідають утилітарним і духовним потребам людей, включаючи естетичні. Єдність техніко-економічної, утилітарної та художньо-естетичної сторін в архітектурі. Основні вимоги до архітектури: міцність, доцільність, краса. Засоби художньої виразності архітектури. Синтез архітектури з живописом, скульптурою, декоративно-прикладним мистецтвом, її домінуюча роль у визначенні стилю (класичний, романський, готичний, ренесанс, бароко, класицизм, функціоналізм, конструктивізм тощо). Типи архітектури.

Основні вимоги до творів декоративно-прикладного мистецтва: доцільність, зручність форм та відповідність декору утилітарному призначенню виробу. Відображення рис національних традицій у формі предметів, матеріалів, техніках їх обробки, в художніх, сюжетних та орнаментальних мотивах, кольорах творів декоративно-прикладного мистецтва. Різноманітність творів українського декоративно-прикладного мистецтва, їх зв'язок із фольклором, усною народною творчістю. Творчі напрями розвитку сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва: художні промисли та індивідуальна творчість майстрів. Багатоплановість підходів до розподілу творів декоративно-прикладного мистецтва на види. Класифікація декоративно-прикладного мистецтва за показниками: матеріал, технологічні особливості обробки, функціональне призначення. Характеристика найпоширеніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва: кераміка, вишивка, художнє різьблення, килимарство і ткацтво, декоративний розпис, писанкарство, народна іграшка.

Тема 1.3. Віхи розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва.

Мистецтво стародавнього світу: Єгипту, Греції, Риму, його видові, жанрові та зображувальні особливості. Мистецтво Середньовіччя, його релігійний зміст і символічний характер. Поєднання різних видів образотворчого мистецтва під егідою середньовічних храмів. Мистецтво епохи Відродження. Реалістичні та гуманістичні тенденції в мистецтві Відродження. Видатні майстри епохи: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонаротті, Тиціан та інші.

Мистецтво XVII – XVIII століть. Формування національних художніх шкіл: голландської, фламандської, іспанської, французької. Розвиток реалістичних жанрів: побутового, портретного, пейзажного, натюрморту. Видатні художники періоду (Рембрандт, Рубенс, Веласкес, Пуссен та ін.).

Мистецтво XIX – XX століть. Романтизм початку XIX століття. Боротьба за реалістичне відображення дійсності. Провідні художники: Ф.Гойя, Е.Делакруа, К.Коро, Г.Курбе, Ж.Ф.Мілле. Формування упадницьких настроїв у мистецтві другої половини XIX століття. Французький імпресіонізм (Е.Дега, К.Моне, К.Піссарро, О.Ренуар).

Розвиток формалістичних тенденцій на межі XIX – XX століть, їх різноманітність і багатоплановість у XX столітті (С.Далі, В.Кандінський, К.Малевич, П.Пікассо, Дж. Поллак, М.Ротко та інші).

Реалістичне мистецтво XX століття.

Тема 1.4. Українське образотворче мистецтво від княжої доби до XX століття.

Початки українського образотворчого мистецтва. Мистецтво Києва та Чернігова. Видатні пам'ятки мистецтва цього періоду: Десятинна церква, Софія Київська, Золоті ворота, Велика церква Печерської лаври та інші. Галицько-Волинське мистецтво. Синтез візантійсько-романського стилю в західноукраїнській архітектурі. Малярство та золотарство. Мистецтво середньої доби. Поступове проникнення готики в культове будівництво, оборонні церкви, середньовічні замки.

Ренесанс в Україні. Бароко, рококо і класицизм у мистецтві України.

Українські таланти на російській землі: В.Боровиковський, М.Козловський, А.Лосенко, Т. Шевченко та інші. Розвиток творчості художників на національній основі: М.Бойчук, С.Васильківський, О. Кульчицька, О.Сластін, І.Труш та інші. Перші мистецькі виставки в Україні.

Українське образотворче мистецтво на початку XX століття та в період національного відродження (1917-1933 рр.). Асоціація незалежних митців АНУМ (1930 р.).

Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933 – 1956 рр.). Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956 – 1967 рр.).

Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 р.).

Модуль 2 . Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей.

Тема 2.1. Анатомо-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку та психологічні механізми розвитку образотворчої діяльності.

Розвиток дрібної мускулатури рук, координації, точності, плавності, ритмічності рухів, становлення зорового контролю за зображувальними діями як умова становлення зображень у дітей.

Нормальне функціонування зорового апарату – запорука успіху в розвитку образотворчих здібностей.

Сприймання краси у різних формах її існування як базова основа розвитку образотворчої діяльності дітей.

Розвиток сприймань у напрямку збагачення пізнавального і естетичного досвіду дитини та уточнення її уявлень про різні предмети і явища. Особливості обстеження предметів перед їх зображенням. Розвиток мислення, пам'яті, уяви як основа формування образотворчих здібностей у дітей.

Процес становлення образотворчої діяльності дітей у сукупності її складових елементів: мотиви, операційні дії, результат.

Тема 2.2. Поняття про художньо-творчі здібності та їх розвиток у дітей.

Суспільна природа здібностей, участь у діяльності як провідна умова їх розвитку. Здібності і задатки. Структура образотворчих здібностей. Психолого-педагогічні дослідження проблем розвитку образотворчих

здібностей (М.Волков, Є.Ігнат'єв, Т.Казакова, В.Кириєнко, В.Котляр, Г.Підкурдання, Н.Сакуліна, Б.Теплов, Є.Фльоріна, Н.Халезова та інші). Періодизація розвитку образотворчих здібностей у перед дошкільному та дошкільному віці (Н.Сакуліна). Організоване, систематичне навчання як спосіб прискорення розвитку образотворчих здібностей дітей.

Своєрідність творчості в образотворчій діяльності дитини дошкільного віку. Особливості художніх образів дітей дошкільного віку. Суб'єктивні умови розвитку творчості дітей. Динаміка розвитку творчих здібностей. Засоби розвитку творчості дітей в образотворчій діяльності.

Тема 2.3. Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку.

Роль інтересу в навчанні дітей дошкільного віку. Психолого-педагогічна характеристика інтересу. Структура інтересу. Особливості інтересу до зображувальної діяльності. Показники активного, різностороннього і відносно стійкого інтересу до образотворчої діяльності. Шляхи формування інтересу до образотворчої діяльності у дітей старшого дошкільного віку.

Тема 2.4. Образотворча діяльність як фактор і середовище розвитку особистості

Створення освітнього середовища у дошкільному закладі засобами образотворчого мистецтва: оформлення приміщення та обладнання педагогічного процесу. Використання «законів краси та гармонії» у творенні цілісного архітектурного ансамблю дитячого садка. Відбір творів образотворчого мистецтва для оформлення інтер'єру. Кольорове та світлове рішення інтер'єру.

Створення «картини галерей», експозицій дитячої творчості, кімнат-студій зображувальної діяльності, «музеїв», «світлиць» тощо. Обладнання для занять образотворчою діяльністю. Різноманітність зображувальних матеріалів – важлива передумова розвитку творчості дітей. Ознайомлення з виразними можливостями матеріалів – головна мета педагога. Опанування різними зображувальними техніками – умова зростання зацікавленості дітей зображувальною діяльністю.

Модуль 3. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності.

Тема 3.1. Альтернативні програми навчання дітей образотворчій діяльності.

Значення програм для забезпечення систематичного і різнобічного художньо-естетичного розвитку дітей. Врахування при укладанні програм провідних принципів і положень розбудови системи національної освіти: демократизації суспільних відносин, гуманізація цілей і принципів педагогічної роботи з дітьми, диференційованого підходу до процесу навчання, виховання і розвитку особистості, посилення естетичного та національного компонентів у змісті і засобах художньо-естетичного виховання.

Історичний огляд програм з образотворчого мистецтва. Програми «Малятко», «Дитина», «Українське довкілля», «Я у Світі», авторські програми, їх зміст, структура, співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей. Феномен «краси мистецтва» та власна діяльність в зображувальних матеріалах, як основа змісту програми з образотворчого мистецтва для дітей раннього віку.

Тема 3.2. Види образотворчої діяльності та їх взаємозв'язок.

Малювання, ліплення, аплікація, художнє конструювання – види занять зображувальної діяльності, де образ створюється властивими кожному з них засобами виразності. Особливості їх змісту і технік зображення. Взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності на основі спільного змісту робіт (Т.Казакова, Т.Комарова). Нові підходи до класифікації видів образотворчої діяльності: малювання, ліплення, декоративно-прикладна діяльність, архітектурна діяльність дошкільників (О.Дронова, Г. Сухорукова, Л.Янцур). Спеціальні заняття по ознайомленню дітей з образотворчим мистецтвом, їх характеристика, спрямування.

Тема 3.3. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності.

Методи і прийоми навчання як провідні категорії дидактики, їх співвідношення і взаємозв'язок у вирішенні мети і завдань заняття. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів: за джерелом і способами отримання знань, за активністю здобуття знань та ін. Зміст різноманітних груп методів і прийомів у процесі навчання дітей образотворчої діяльності та вимоги до них (наочних, словесних, ігрових, практичних тощо). Спрямування методів на активізацію суб'єктних взаємин в процесі навчання образотворчої діяльності. Поєднання різних методів і прийомів в реальному педагогічному процесі, їх вибір залежно від мети, завдань навчання, віку та досвіду дітей. Недопустимість формалізму на заняттях із зображувальної діяльності.

Тема 3.4. Форми організації образотворчої діяльності.

Заняття, художнє експериментування, самостійна образотворча діяльність, гуртки, студії, школи, екскурсії як основні форми організації образотворчої діяльності в дошкільному навчальному закладі.

Типи і види занять, гігієнічні та естетичні вимоги до їх проведення. Структура і тривалість занять.

Художнє експериментування як спосіб пізнання виразних властивостей зображувальних матеріалів, спосіб організації художньо-пошукової діяльності дітей та художнього самопізнання. Самостійна образотворча діяльність (СОД) як засіб самовираження і самореалізації дітей в різних видах образотворчої діяльності. Формування мотивів самостійної образотворчої діяльності. Взаємозв'язок СОД з грою та іншими видами художньо-творчої діяльності (словесного, театральнo-драматизаційного, музично-ритмічного), святами та

розвагами в дошкільному навчальному закладі. Джерела СОД та місце в режимі дня дошкільного навчального закладу. Обладнання мистецького центру для занять СОД. Характер СОД (відтворюючий і творчий). Прийоми непрямого педагогічного керівництва СОД, способи підвищення її якості і продуктивності. Індивідуальна робота, керівництво нею, планування. Організація в ДНЗ студій образотворчого мистецтва, гуртків, шкіл для поглибленої роботи з дітьми за їх вибором і уподобаннями для розвитку художньо-естетичних інтересів і творчих здібностей.

Тема 3.5. Розвиток у дітей здібностей до сприймання творів образотворчого мистецтва.

Своєрідність сприймання світу художниками як здатність уважно підмічати все звичайне, виразне і типові і відображати його у своїх творах. Сприймання краси навколишнього світу у різних проявах її існування як засіб розвитку образотворчої діяльності дітей на основі здобутого ними пізнавального і естетичного досвіду. Естетичне сприймання дійсності: формування вміння бачити, емоційно відгукуватись, усвідомлювати красу та естетичні якості різноманітних об'єктів і явищ дійсності: природи, людини, взаємин людей, побуту, матеріального та соціального оточення тощо. Форми і методи організації естетичного сприймання дійсності. Розвиток навичок естетичного сприймання, розуміння та елементарної оцінки художніх образів в творах образотворчого мистецтва. Формування уявлень про особливості образної мови різних видів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, розуміння ролі виразальних засобів у створенні художнього образу, передачі певного стану, характеру, настрою героїв, творів мистецтва в цілому. Форми роботи по ознайомленню дітей з творами образотворчого мистецтва (живопису, скульптури, графіки, архітектури і декоративно-прикладного мистецтва) : екскурсії до музеїв на художні виставки, спеціальні і комплексні заняття, виставки тематичні і однієї картини, зустріч з художниками тощо.

Методи ознайомлення дітей із творами образотворчого мистецтва: попередні спостереження, що відповідають змісту творів, бесіди за змістом і засобами художньої виразності творів, використання поетичних та музичних творів як тематичних паралелей при сприйманні для поглиблення розуміння творів, художні розповіді педагога і дітей про твори мистецтва, ретроспектива, наочне моделювання тощо. Методи активізації особистого ставлення та вираження емоційного переживання творів образотворчого мистецтва: елементарний художній аналіз, емоційна естетична оцінка, художні описи і розповіді, виконання образотворчих робіт на основі творів художників.

Тема 3.6. Особливості методики зображувальної діяльності в групах раннього віку.

Особливості зображувальної діяльності дітей третього року життя. Перехід від до зображувального до зображувального періоду. Вирішення основного завдання – залучення дітей до діяльності і зацікавлення їх зображувальною діяльністю. Особливості методики навчання дітей раннього віку зображувальній діяльності. Методи навчання: метод «пасивних рухів» (С.Фльоріна), «метод співтворчості», «метод домальовування» (Т.Казакова). Використання ігрових ситуацій, ігрових прийомів у навчанні дітей раннього віку зображувальній діяльності.

Тема 3.7. Методика організації зображувальної діяльності на етапі дошкільного дитинства.

Особливості зображувальної діяльності дітей четвертого-п'ятого років життя. Вирішення основного завдання – озброєння технічними вміннями і навичками в різних зображувальній діяльності. Особливості методики проведення занять з дітьми молодшого і середнього дошкільного віку. Зацікавленість дітей процесом роботи. Позитивна оцінка дитячих робіт.

Особливості зображувальної діяльності дітей шостого року життя. Вирішення основного завдання – створення художнього образу. Ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з різними матеріалами, техніками, можливостями використання різних виразних засобів для створення художнього образу. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи і робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Проблема виховання і навчання дітей у різновікових групах дитячих садків на сучасному етапі. Особливості зображувальної діяльності у різновіковій групі. Форми організації навчання дітей зображувальній діяльності у різновіковій групі. Використання фактору взаємонавчання старших і менших дітей – основа формування інтересу до зображувальної діяльності дошкільників у групах із змішаним віковим складом. Особливості обдарувань дошкільників у сфері образотворчої діяльності. Форми роботи з обдарованими дітьми з образотворчої діяльності в дошкільному закладі звичайного типу. Спеціалізований дитячий садок для художньо обдарованих дітей.

Модуль 4. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності.

Тема 3.8. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини.

Культурно-історична та психолого-педагогічна характеристика малювання. Малюк як форма спілкування, самовираження, самовизначення. Дослідження змісту малюнків дітей дошкільного віку. Етапи розвитку малюнку. Різні підходи до класифікації видів малювання у дошкільників. Мистецтво живопису та графіки у педагогічних технологіях розвитку малювання. Методика ознайомлення дітей з живописом.

Навчальне та довільне малювання, їх психолого-педагогічна цінність. Мета і зміст навчального малювання. Види занять. Пейзажний жанр живопису у педагогічних технологіях розвитку пейзажного малювання. Етапи розвитку образу людини у малюнку. Портретний жанр живопису як основа особистісно-розвиваючої технології. Методика розвитку сюжетного малювання на основі соціально-побутового жанру живопису. Мистецтво книжкової ілюстрації у педагогічній технології ілюстративного малювання.

Різноманітність технік малювання як основа створення художнього образу.

Тема 3.9. Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення.

Психолого-педагогічна та культурно-історична характеристика ліплення. Мистецтво скульптури у педагогічній технології розвитку ліплення. Методи ознайомлення дітей з мистецтвом скульптури. Зміст дитячого ліплення. Етапи розвитку ліплення. Специфіка ліплення як виду образотворчої діяльності дошкільників. Показники готовності дитини до діяльності. Виразні засоби ліплення. Обладнання та матеріали для ліплення. Технічні прийоми ліплення. Методи педагогічного супроводження занять з ліплення. Особливості техніки ліплення. Пластичний спосіб як основа виразного образу в ліпленні. Конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різними видами ліплення скульптури людини, тварин. Види занять з ліплення: за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Тема 3.10. Методи та прийоми педагогічного супроводження занять аплікацією в ДНЗ.

Специфіка аплікації як виду образотворчої діяльності дошкільників. Роль інтересу в навчанні дітей аплікації. Способи формування у дітей інтересу до аплікації. Елементи виразності аплікації. Обладнання та матеріали для аплікації. Технічні прийоми аплікації. Методика аплікації у різних за віком групах. Створення предметних, сюжетних та сюжетно-тематичних аплікацій. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для аплікації (папір, тканина, природний тощо). Методика навчання різними видами аплікації: предметна, сюжетна, декоративна. Види занять з аплікації: за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи.

Тема 3.11. Особистісно-розвивальна спрямованість конструктивно- моделюючої діяльності.

Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою. Види конструювання: технічне, художнє. Принципи художнього конструювання. Дитяче експериментування з різними предметами та матеріалами. Етапи конструювання. Розвиток дитини в процесі конструювання з різних матеріалів. Розвиток творчих здібностей дитини в процесі конструювання з природного та викидного матеріалу. Необхідні матеріали та інструменти. Прийоми виготовлення виробів з різноманітних матеріалів. Оформлення готових робіт. Техніка безпеки. Засоби виразності художнього конструювання. Послідовність оволодіння дітьми різними видами конструювання. Методика конструювання в різних за віком групах. Конструктивні і декоративні властивості різних природних матеріалів. Способи заготівлі природних матеріалів, технологія їх обробки. Підготовка матеріалу до роботи. Інструменти та приладдя для виготовлення іграшок: шило, ножиці, ніж, голка, олівці, фарба, клей, щипці. Техніка безпеки. Допоміжні матеріали: папір, дріт, нитки, пластилін. Непридатний матеріал (раніше вживані матеріали та предмети – катушки, сірникові коробки, інше упакування), його конструктивні можливості. Особливості роботи з різними матеріалами. Поєднання готових форм без зміни. Часткова зміна готових форм. Пошуки нових технологічних і конструктивних вирішень – фігурки тварин, іграшкові меблі, транспорт. Способи декорування виробів, відповідність декору конструкції, художня образність, емоційна виразність. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для конструювання (будівельний, папір, природний, викидний тощо). Методика навчання різними видами конструювання. Види занять з конструювання: за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Модуль 4. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності

Тема 4.1: Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності в ДНЗ.

Значення планування з образотворчої діяльності для формування базису особистісної культури дошкільників. Провідні принципи планування роботи з образотворчої діяльності: неухильне виконання всіх розділів програми; врахування сезонності та вражень від оточуючого життя; врахування принципів дидактики (доступності, поступовості, повторності) для формування образотворчих умінь і навичок; взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності; зв'язок з іншими розділами програми. Різні підходи до планування. Види планів, які використовуються в сучасних ДНЗ (річний, перспективний). Перспективне і календарне планування. Аналіз і облік роботи з образотворчого мистецтва – основа неформального зацікавленого підходу до організації навчання.

зарубіжного образотворчого мистецтва Тема 4. Українське образотворче мистецтво від княжої доби до XX ст.			2			2		2				4
						3						4
						4						2
Разом за змістовим модулем 1	15	2	2			11	15	2				13
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей												
Тема 5.Анатомо-фізіологічні особливості дошкільників та психологічні механізми образотворчої діяльності. Тема 6. Художньо-творчі здібності та їх розвиток у дітей. Тема 7.Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку. Тема 8.Образотворча діяльність як фактор і середовище розвитку особистості.		2				2						4
		2				2		2				
			2			1			2			3
						4						4
Разом за змістовим модулем 2	15	4	2			9	15	2	2			11
Змістовий модуль 3. Особливості організації образотворчої діяльності дітей в ДНЗ												
Тема 9.Альтернативні програми навчання дітей образотворчій діяльності.						4						5
Тема 10. Види образотворчої діяльності та їх взаємозв'язок.		2				2						5

Тема 11. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності.		2	2			3		2				3
Разом за змістовим модулем 3	15	4	2			9	15	2				13
Змістовий модуль 4. Особливості організації образотворчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку.												
Тема 12. Форми організації образотворчої діяльності.		2				3						5
Тема 13. Розвиток у дітей здібностей до сприймання творів образотворчого мистецтва.						4						5
Тема 14. Особливості методики зображувальної діяльності в групах раннього віку.			2			4						5
Разом за змістовим модулем 4	15	2	2			11	15					15
Змістовий модуль 5. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з малювання.												
Тема 15. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини.		2				2						3
Тема 16. Методика керівництва малюванням в різних вікових групах.		2	2			1		2		2		3

Тема 17. Робота з обдарованими дітьми. Тема 18. Методика організації зображувальної діяльності на етапі дошкільного дитинства.						4 2						3 2
Разом за змістовим модулем 5	15	4	2			9	15	2	2			11
Змістовий модуль 6. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з ліплення.												
Тема 19. Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення. Тема 20. Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з ліплення. Тема 21. Методика проведення занять з ліплення в різних вікових групах		2 2	 2			3 3 3				2 2		5 5 3
Разом за змістовим модулем 6	15	4	2			9	15		2	2		13
Змістовий модуль 7. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з конструктивно-модельюючої діяльності.												
Тема 22. Особистісно-розвивальна спрямованість конструктивно-модельюючої діяльності		2				4						5
Тема 23. Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з конструювання		2	2					2				

Тема 24. Методика проведення занять з конструювання в різних вікових групах Тема 25. Спільна робота ДНЗ та сім'ї з питань організації образотворчої діяльності дошкільників						2		2				3
						3						5
Разом за змістовим модулем 7.	15	4	2			9	15	2				13
Змістовий модуль 8. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності												
Тема 26. Методи і прийоми педагогічного супроводження занять аплікацією в ДНЗ. Тема 27. Методика проведення занять з аплікації в різних вікових групах. Тема 28. Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності в ДНЗ Тема 29. Перспективність і наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ та школі. Тема 30. Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей.		2							2			
			2			2						2
						3						3
						4						2
			2									4
Разом за змістовим модулем 8.	15	2	4			9	15	2	2			11
Усього годин	120	28	20			72	120	12	12			96

5.Теми лекційних занять

№ модуля	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
I	<u>Змістовий модуль №1.</u> Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.	2	2

	Тема 1. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності. 1. Образотворче мистецтво як складова частина культури суспільства і людини. 2. Поліфункціональність мистецтва в соціумі. 3. Інтегрований підхід до проектування технології образотворчої діяльності.	2	
2	Змістовий модуль 2. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей	4	
	Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості дошкільників та психологічні механізми образотворчої діяльності. 1. Фізіологія сенсомоторної діяльності дітей. 2. Педагогічні технології сенсомоторного розвитку дітей в образотворчій діяльності.	2	
	Тема 3. Художньо-творчі здібності та їх розвиток у дітей. 1. Здібності і задатки. 2. Структура образотворчих здібностей. 3. Роль навчання в розвитку здібностей. 4. Проблема художньої творчості та її розвиток у дошкільників.	2	2
3	Змістовий модуль 3. Особливості організації образотворчої діяльності дітей в ДНЗ.	4	
	Тема 4. Види образотворчої діяльності та їх взаємозв'язок. 1. Характеристика видів образотворчої діяльності. 2. Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності.	2	
	Тема 5. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності. 1.Класифікація методів та прийомів та їх характеристика. 2.Інтеграція методів та прийомів для реалізації педагогічної мети. 3. Використання методів та прийомів в різних технологіях освітнього процесу образотворчої діяльності.	2	2
4	Змістовий модуль 4. Особливості організації образотворчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку.	2	

	Тема 6. Форми організації образотворчої діяльності. 1.Форми організації образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя. 2. Заняття як форма організованого навчання в ДНЗ. 3. Самостійна образотворча діяльність та її організація в ДНЗ.	2	
5	Змістовий модуль 5. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з малювання.	4	
	Тема 7 та 8. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини. 1. Особливості малювання як основного виду зображувальної діяльності дітей. 2. Завдання навчання малюванню у різних вікових групах. 3. Алгоритм навчання дітей малюванню на етапі дошкільного дитинства: - у жанрі «пейзаж»; - у жанрі «натюрморт»; - у жанрі «портрет»; - у жанрі «книжкової ілюстрації».	4	2
6	Змістовий модуль 6. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з ліплення.	2	
	Тема 9 та 10. Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення. 1.Специфіка ліплення як виду образотворчої діяльності дошкільників. 2.Завдання і зміст розвитку дітей у процесі занять з ліплення: а) молодший дошкільний вік; б) середній дошкільний вік; в) старший дошкільний вік. 3.Показники готовності дитини до діяльності. 4. Методика проведення занять з ліплення в різних вікових групах.	4	2
7	Змістовий модуль 7. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з конструктивно-модельюючої діяльності.	4	
	Тема 11 та 12: Особистісно-розвивальна спрямованість конструктивно-модельюючої діяльності . 1.Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою. 2.Види конструювання. 3.Розвиток дитини в процесі конструювання з різних матеріалів. 4.Розвиток творчих здібностей дитини в процесі конструювання з природного та викидного матеріалу.	4	
	Тема 13: Методи та прийоми педагогічного супроводження занять з конструювання. 1.Засоби виразності художнього конструювання. 2.Послідовність оволодіння дітьми різними видами конструювання. 3.Методика конструювання в різних за віком групах.	2	2
8	Змістовий модуль 8. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності.	2	

	Тема 14 : Методи та прийоми педагогічного супроводження занять аплікацією в ДНЗ. 1. Специфіка аплікації як виду образотворчої діяльності дошкільників. 2. Способи формування у дітей інтересу до аплікації. 3. Технічні прийоми аплікації. 4. Методика проведення занять з аплікації у різних за віком групах.	2	2
Разом		28	12

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
I	Змістовий модуль №1 .Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.	2	
1	Тема 1. Види і жанри образотворчого мистецтва. 1. Класифікація видів і жанрів мистецтва. 2. Художній образ у мистецтві. 3. Особливості різних видів мистецтва: - графіка; - живопис; - архітектура; - скульптура. 4. Види і жанри образотворчого мистецтва як джерело змісту образотворчої діяльності дошкільників.	2	
2	Змістовий модуль 2. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей.	2	
2	Тема 2. Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку. 1. Роль інтересу в навчанні дітей образотворчої діяльності. 2. Психолого-педагогічна характеристика інтересу до образотворчої діяльності, його особливості. 3. Способи формування у дітей інтересу до образотворчої діяльності.	2	2
	Змістовий модуль 3. Особливості організації образотворчої діяльності дітей в ДНЗ.	2	

3	Тема 3. Методи і прийоми педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей. 1. Види методів та прийомів та їхня характеристика. 2. Добір методів та прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності. для особистісно-орієнтованої педагогічної технології. 3. Організація особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності.	2	2
	Змістовий модуль 4. Особливості організації образотворчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку.	2	
4	Тема 4. Методика організації зображувальної діяльності в групах раннього віку. 1. Художній розвиток дитини у пренатальний та немовлячий період. 2. Особливості методики організації образотворчої діяльності на другому році життя. 3. Особливості методики організації образотворчої діяльності на третьому році життя. 4. Види та структура занять з образотворчої діяльності.	2	
5	Змістовий модуль 5. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з малювання.	4	
5	Тема 5. Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з малювання. 1. Специфіка малювання в дошкільному віці. 2. Обладнання та матеріали для малювання. 3. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з малювання. 4. Методи педагогічного супроводження занять з малювання дітей молодшого та середнього дошкільного віку.	2	
6	Тема 6. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини старшого дошкільного віку. 1. Особливості малювання як основного виду зображувальної діяльності дітей старшого дошкільного віку. 2. Завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з малювання. 3. Алгоритм навчання дітей малюванню: - у жанрі «пейзаж»; - у жанрі «натюрморт»; - у жанрі «портрет»; - у жанрі «книжкової ілюстрації». 4. Методи педагогічного супроводження занять з малювання дітей старшого дошкільного віку.	2	2
	Змістовий модуль №6. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з ліплення.	2	

7	Тема 7: Методика проведення занять з ліплення в різних вікових групах. 1. Методи педагогічного супроводження занять з ліплення у різних вікових групах. 2. Види занять з ліплення. 3. Написання конспектів занять з ліплення	2	2
	Змістовий модуль 7. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з конструктивно-модельюючої діяльності.	2	
8	Тема 8: Методика проведення занять з конструювання в різних вікових групах. 1. Методи педагогічного супроводження занять з конструювання у різних вікових групах. 2. Види занять з конструювання. 3. Написання конспектів занять з конструювання	2	2
8	Змістовий модуль №8. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності.	6	
9	Тема 9: Методика проведення занять з апікації в ДНЗ. 1. Особливості апікації дітей дошкільного віку. 2. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять апікацією. 3. Завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять апікацією. 4. Методи педагогічного супроводження занять апікацією у різних вікових групах.	2	2
10	Тема 10: Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей. 1. Поняття про інноваційно-пошукову діяльність. 2. Інноваційно-пошукові напрями в галузі образотворчої діяльності. 3. Нетрадиційні образотворчі техніки. 4. Методика ознайомлення дошкільників з нетрадиційними техніками: а) ліплення з солоного тіста; б) нетрадиційне малювання; в) нетрадиційна апікація; г) квілінг.	2	
Разом		20	12

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента в курсі «Образотворче мистецтво з методикою керівництва в дошкільних навчальних закладах» – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення даної дисципліни.

Нормативи обліку самостійної роботи студентів в системі КМСОНП

№	Види навчальної діяльності	Навантаження,
---	----------------------------	---------------

З/п		години
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	0,5 год/1 год.ауд занять
2.	Підготовка до практичних занять	0,5 год/1 год.ауд занять
3.	Підготовка до семінарів	1,0 год/ 1 год семінар.
4.	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	3,0 год./1 год лекції, яка не передбачається
5.	Виконання курсових проектів (робіт)	До 36 год/ 1 проект (роботу)
6.	Підготовка до складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	9 год. На 1 кредит ECTS

Тематика самостійної роботи має охоплювати всю навчальну програму з зазначенням кількості годин, відведених на виконання кожної теми. Кількість тем для самостійного опрацювання не перевищує кількість студентів у академгрупі. Система самостійної роботи з даного навчального курсу представляє собою єдиний комплекс до якого входять такі етапи: викладення матеріалу на лекції з самостійною роботою студентів на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, вдома та в бібліотеці. Нижче представлена таблиця Портфоліо студента, яка відображує схему накопичення балів за самостійну роботу по всіх модулях дисципліни.

ПОРТФОЛІО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою керівництва образотворчою діяльністю дітей»

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми самостійної роботи		
		Кільк ість годин	Кільк ість балів
	Змістовий модуль №1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.		
1	Тема: Українське образотворче мистецтво від княжої доби до XXI століття. Підготуйте 1 повідомлення про: - українське образотворче мистецтво княжої та середньої доби; - Українські таланти на російській землі: В.Боровиковський, М.Козловський, А. Лосенко, Т. Шевченко та інші. - Розвиток творчості художників на національній основі: М.Бойчук, С.Васильківський, О. Кульчицька, О.Сластіон, І.Труш та інші. - Українське образотворче мистецтво на початку XX століття та в період національного відродження (1917-1933 р.). - Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933 – 1956 рр.). - Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956 – 1967 рр.). - Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 р.).		1
	Змістовий модуль №2. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей.	9	

2	Тема: Образотворча діяльність як фактор і середовище розвитку особистості. 1. Образотворча діяльність в особистісно-орієнтованій моделі освіти. 2. Поліфункціональність образотворчої діяльності як основа різнобічного розвитку дитини. 3. Розробіть наочну модель, яка передбачає всі чинники розвивального середовища, необхідні для розвитку особистості дитини в образотворчій діяльності.		1
	Змістовий модуль 3. Особливості організації образотворчої діяльності дітей в ДНЗ.	9	
3	Тема: Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності. 1. Дайте характеристику сучасних підходів до класифікації методів педагогічного супроводження образотворчої діяльності. 2. Наведіть приклади використання діагностичних, арт-терапевтичних методів та прийомів для реалізації педагогічної мети. 3. Використання методів та прийомів в різних технологіях освітнього процесу образотворчої діяльності.		2
	Змістовий модуль №4. Особливості організації образотворчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку.	11	
4	Тема: Заняття як форма організованого навчання образотворчої діяльності та їхні види. 1.Класифікація занять з образотворчої діяльності. 2.Визначте «Золоті правила» позиції педагога в різних формах образотворчої діяльності в контексті особистісно-орієнтованої моделі навчання. 3.Як змінилися в сучасних умовах підходи до використання занять як традиційної форми організації образотворчої діяльності?	5	2
5	Тема: Розвиток у дітей здібностей до сприймання краси в різних її формах як передумова образотворчої діяльності. 1. Складіть два зразки мистецтвознавчих розповідей вихователя за картиною. 2. Напишіть конспект заняття з ознайомлення дошкільників з творами різних жанрів живопису. 3. Розробіть план-проспект виставки у ДНЗ творів різних видів мистецтва.	6	2
	Змістовий модуль 4. Особливості організації образотворчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку.	11	
	Змістовий модуль 5. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з малювання.	9	
6	Тема: Робота з обдарованими дітьми Питання до обговорення: 1.Що таке обдарованість взагалі та естетична обдарованість зокрема? 2.Дайте характеристику ознак естетичної обдарованості. 3.Опишіть вияви художньої обдарованості дитини. 4.У чому полягає професіоналізм педагога у спілкування з художньо-естетично обдарованою дитиною. 5.Спрогнозуйте, як допомогти обдарованій дитині відчувати себе художником (скульптором, дизайнером).	4	2

7	Тема: Методика організації зображувальної діяльності на етапі дошкільного дитинства. 1.Визначте специфіку педагогічної технології навчання дітей малювання у жанрі книжкової ілюстрації. 2.Як організувати малювання дітей за музичними творами? 3.Доведіть, що нетрадиційні техніки малювання є засобом розширення ступеня свободи дитини в цьому виді діяльності.	5	2
	Змістовий модуль №6. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з ліплення.	11	
8	Тема: Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення 1.Складіть план проведення екскурсії для ознайомлення дітей старшого віку з творами монументальної або монументально-декоративної скульптури на матеріалі вашого регіону. 2. Виготовити зразки робіт з ліплення для дітей молодшої групи. 3. Виготовити зразки робіт з ліплення для дітей середньої групи. 4. Виготовити зразки робіт з ліплення для дітей старшої групи.		2
	Змістовий модуль 7. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з конструктивно-модельюючої діяльності.	11	
9	Тема: Особистісно-розвивальна спрямованість конструктивно-модельюючої діяльності дошкільників		
	1. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей молодшої групи та оформити їх в альбомі. 2. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей середньої групи та оформити їх в альбомі. 3. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей старшої групи з різних матеріалів та оформити їх в альбомі.	5	2
10	Тема: Спільна робота ДНЗ та сім'ї з питань організації образотворчої діяльності дошкільників. 1.Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчої діяльності в сім'ї. 2.Форми і методи педагогічного і взаємодії ДНЗ з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей.	6	2
	Змістовий модуль №8. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності.	9	
11	Тема: Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності в сучасних ДНЗ. 1.Значення планування з образотворчого мистецтва для формування базису особистісної культури дошкільників. 2.Принципи планування роботи вихователя з образотворчого мистецтва в ДНЗ. 3.Види планування: перспективне, поточне.	5	2
12	Тема 16: Перспективність і наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ та школі. 1.Перспективність і наступність - принципи неперервності освіти. 2.Сутність перспективності і наступності в освітній роботі з розділу «	4	2

	Образотворче мистецтво». 3. Напрями, форми і методи реалізації перспективності і наступності.		
	Всього за виконання СРС	62	22

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) - форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі вивчення курсу «Образотворче мистецтво з методикою керівництва образотворчою діяльністю дітей». Це обов'язковий вид самостійної і навчально-дослідної роботи студента, передбачених програмою навчальної дисципліни. ІНДЗ виконується кожним студентом індивідуально і не може замінювати курсову роботу з дошкільної педагогіки з методиками дошкільного виховання. Якісне виконане ІНДЗ може втілитись у наукові публікації, дипломні та магістерські дослідження у подальшому.

ІНДЗ з курсу «Образотворче мистецтво з методикою керівництва в дошкільних навчальних закладах» – має оглядово-аналітичний характер. Кількість ІНДЗ повинні відповідати кількості студентів в групі. Нижче наводиться орієнтовна тематика ІНДЗ з планами щодо їх реалізації. План кожної теми містить три пункти: два пункти передбачають теоретичний огляд питань, третій пункт плану має *експериментально-практичний характер*.

Зразок структури ІНДЗ: Вступ - основний розділ - висновки з методичними рекомендаціями - література – додаток (за необхідністю). Робота повинна починатись з викладу сутності проблеми. У вступі обґрунтовується актуальність теми, її особливості, наукова і практична значущість. В основному розділі аналізуються теоретичні, експериментальні дослідження, зазначається, хто з учених вивчав цю проблему, які ідеї пропагував. Визначається основний зміст проблеми, фактори, що її обумовлюють. Наводиться аналіз аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються межі дослідження проблеми, з'ясовуються причини її недостатньої розробленості, проблемні питання, недоліки практики тощо. Далі надається аналіз сучасного стану процесу (явища), що вивчається, аналізуються основні позиції. В основному розділі обов'язково подається аналіз стану практики щодо забезпечення логіко-математичного розвитку дошкільників. У висновках подаються методичні поради щодо усунення недоліків практики, висловлюються власні думки щодо перспектив розв'язання проблеми.

Список літератури містить публікації за останні 5-10 років. Робота може містити додатки, у які студент поміщає приклади конспектів занять, дидактичних ігор, анкети, тобто матеріали, які потрібні для детального ілюстрування певних етапів навчально – дослідної роботи.

Обсяг ІНДЗ 15-20 сторінок. Виклад матеріалу має бути стислим, носити оглядовий характер. Максимальна оцінка за виконання і захист ІНДЗ становить 20 балів і входить до складу підсумкової оцінки за вивчення навчального курсу.

Система оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання, виконаної роботи	Максимальна бальна оцінка за критеріями
1.	Обґрунтування актуальності обраної теми, його відповідність темі	2
2.	Глибина аналізу досліджуваної проблеми, логіка викладення матеріалу: визначення сучасного стану проблеми і перспективність її для сучасних ДНЗ; Обізнаність у науковій, методичній літературі, широта використаних авторських позицій, власне бачення розв'язання питання	11
3.	Аргументованість висновків, значущість методичних порад сформульованих студентом самостійно	5
4.	Оформлення роботи	2
Загальна кількість балів		20

Шкала відповідності оцінок за ІНДЗ

Рівні виконання ІНДЗ	Оцінка	Кількість набраних студентом балів
----------------------	--------	------------------------------------

Високий	відмінно	До 20-19 балів
Достатній	добре	18 - 15 балів
Середній	задовільно	14-10 балів
Низький	незадовільно	Нижче 10 балів

Характеристика рівнів виконання ІНДЗ.

Високий рівень виконання (20-19 балів): робота містить всі структурні компоненти. Наявна висока аргументованість висновків. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Методичні поради і висновки ґрунтовні, аргументовані. Наявне власне бачення проблеми дослідником, глибоке її знання. Науковий і фактичний матеріал оформлений аргументовано і доказово. Показані вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати інформацію, користуватись джерелами інформації. Робота має творчий характер.

Достатній рівень виконання (18 – 15 балів): Робота містить всі структурні компоненти. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Студент виявив знання в обсязі означеної проблеми. Володіє розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальненням, вміє робити висновки. Матеріал роботи представлений логічно, обґрунтовано. Студент здатний самостійно опрацьовувати матеріал і оформлювати його у цілісну роботу, але не вистачає власних суджень, свого бачення щодо розв'язання обраної теми роботи.

Середній рівень виконання (14 - 10 балів): студент виявляє вміння працювати з науковими, методичними джерелами. Має утруднення в узагальненні, систематизації матеріалу. Методичні поради незмістовні. Відсутнє власне бачення розв'язання проблеми. Робота має більш описовий ніж аналітичний характер.

Низький рівень виконання (нижче 10 балів): Неякісне оформлення роботи. Студент відтворює незначну частину завдання, діє в межах поставлених умов, але виконання їх поверхове. Показує незнання спеціальної термінології. Не вміє здійснювати аналітичний опис наукового матеріалу. Має нечітке уявлення про проблему, що вивчається.

Нижче представлена тематика ІНДЗ, яка може розглядатись як орієнтовна. Кількість таких завдань повинна дорівнювати кількості студентів в академічній групі, щоб запобігти повторення, дублювання матеріалу і забезпечити самостійність у виконання творчих завдань.

Орієнтовна тематика ІНДЗ

Тема 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.

План

1. Дайте характеристику образотворчому мистецтву як особливій формі пізнання й образного відтворення дійсності.
2. Обґрунтуйте з позицій психології можливості залучення дитини до образотворчої діяльності, починаючи з третього року її життя.
3. Виконайте художній аналіз твору живопису в письмовій формі: характеристика його ідеї, змісту і засобів художньої виразності.

Тема 2 Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей.

План

1. Схарактеризуйте живопис, його види, форми і жанри. Доберіть перелік творів живопису для дошкільників.
2. Підготуйте презентацію за темою: «Художники-ілюстратори дитячих книг».
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Зимовий пейзаж» для дітей старшої групи. Підготуйте зразок вихователя

Тема 3 Особливості організації образотворчої діяльності дітей в ДНЗ.

План

1. Розвиток у дітей інтересу до образотворчої діяльності
2. Складіть і намалюйте структурну модель гармонізованого художньо-естетичного, особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності в ДНЗ.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Транспорт» для дітей середньої групи. Підготуйте зразок вихователя

Тема 4. Особливості організації образотворчої діяльності дітей раннього віку.

План

1. Сучасні наукові дослідження з проблеми навчання дітей раннього віку образотворчій діяльності.
2. Складіть картотеку статей з фахових журналів з проблеми навчання дітей раннього віку образотворчій діяльності.
3. Виконайте зразки робіт вихователя для малювання з дітьми раннього віку та оформіть їх в альбом. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Ягідки» для дітей раннього віку. Підготуйте зразок вихователя

Тема 5: Розвиток у дітей здібностей до сприймання краси в різних її формах як передумова образотворчої діяльності.**План**

1. Розвиток у дітей здібностей до сприймання краси в різних її формах як передумова образотворчої діяльності.
2. Особливості використання мистецтвознавчих розповідей вихователя за картиною та мистецтвознавчих бесід з дітьми. Складіть два зразки мистецтвознавчих розповідей вихователя за картиною.
3. Розробіть план-проспект виставки робіт дітей і батьків «Золота осінь» у ДНЗ.

Тема 6: Особливості організації образотворчої діяльності дітей.**План**

1. Схарактеризуйте методику керівництва образотворчою діяльністю дітей як науку.
2. Розкрийте особливості залучення дітей першої молодшої групи до аплікації.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Повітряні кульки» для дітей першої молодшої групи. Підготуйте зразок вихователя

Тема 7. Методи та прийоми навчання малюванню дітей молодшого дошкільного віку в дошкільному навчальному закладі.**План**

1. Різноманіття методів та прийомів навчання як один з принципів розвиваючого навчання.
2. Місце та значення практичних та ігрових методів та прийомів в навчанні малюванню дітей молодшого дошкільного віку.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Смугастий шарф для дідуся» для дітей другої молодшої групи. Підготуйте зразок вихователя.

Тема 8: Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з малювання**План**

1. Розкрийте творчість як діяльність, спрямовану на створення нових матеріальних і духовних цінностей.
2. Схарактеризуйте метод демонстрування раціональних способів виконання запропонованого образотворчого завдання.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Кішка з кошенятами» для дітей старшої групи. Підготуйте зразок вихователя

Тема 9: Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з малювання**План**

1. Сучасні наукові дослідження з проблеми розвитку художньо-творчих здібностей дітей дошкільного віку..
2. Схарактеризуйте графіку, її види в залежності від їх призначення. Наведіть приклади графічних творів, доступних для сприймання дошкільників.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Цирк» для дітей старшої групи. Підготуйте зразок вихователя

Тема 10: Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з малювання та ліплення.**План**

1. Сучасні наукові дослідження з проблеми навчання дітей дошкільного віку нетрадиційним технікам малювання та ліплення.
2. Розкрийте особливості використання різних видів декоративних технік в ліпленні на заняттях.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання нетрадиційними техніками за темою «Зима» для дітей старшої групи. Підготуйте зразок вихователя

Тема 11: Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з образотворчої діяльності.**План**

1. Сучасні наукові дослідження з проблеми навчання дітей дошкільного віку ліпленню.

2. Інноваційно-пошукова діяльність вихователя у галузі методики образотворчої діяльності.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання нетрадиційними техніками за темою «Море» для дітей середньої групи. Підготуйте зразок вихователя

Тема 12: Спільна робота ДНЗ та сім'ї з питань організації образотворчої діяльності дошкільників.

Питання для самостійного опрацювання

1. Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчої діяльності в сім'ї.
2. Форми і методи педагогічної взаємодії ДНЗ з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей.
3. Розробіть план лекторію для батьків на тему «Цей чарівний світ образотворчого мистецтва».

Тема 13: Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з конструювання **План**

1. Сучасні наукові дослідження з проблеми навчання дітей дошкільного віку конструюванню з паперу.
2. Схарактеризуйте форми та методи взаємодії ДНЗ з родиною з питань художньо-естетичного розвитку дітей.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання з паперу за темою «Чарівні квіти» для дітей старшої групи. Підготуйте зразок вихователя

Тема 14

1. Сучасні наукові дослідження з проблеми навчання дітей дошкільного віку конструюванню з викидного матеріалу.
2. Схарактеризуйте наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ та школі.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання викидного матеріалу за темою «Чарівні тварини» для дітей старшої групи. Підготуйте зразок вихователя.

Тема 15: Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях заплікації **План**

1. Сучасні наукові дослідження з проблеми навчання дітей дошкільного віку заплікації.
2. Виконайте дві творчі роботи в різних техніках заплікації, якими можна прикрасити приміщення ДНЗ до свят (Новий рік, 8 березня, свято Осені, Великдень тощо). Тему робіт обрати самостійно.
3. Напишіть конспект заняття з ознайомлення дошкільників з творами різних жанрів живопису.

Тема 16: Робота з обдарованими дітьми

План

1. Що таке обдарованість взагалі та естетична обдарованість зокрема?
2. Дайте характеристику ознак естетичної обдарованості. Опишіть вияви художньої обдарованості дитини.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання з обдарованою дитиною.

Тема 17: Робота з обдарованими дітьми

План

1. Професіоналізм педагога у спілкуванні з художньо-естетично обдарованою дитиною.
2. Спрогнозуйте, як допомогти обдарованій дитині відчувати себе художником (скульптором, дизайнером).
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення з обдарованою дитиною.

8. Методи навчання

Лекції: вступні, настановчі, оглядові, проблемного викладення матеріалу, лекції з використанням ТЗН і мультимедійним підкріпленням. Семінарські заняття: традиційні, комбіновані; практичні заняття; Індивідуальні заняття: консультації, тестування. Самостійна робота студентів з науковими джерелами, підручниками, іншою навчальною літературою, робота з джерелами Інтернет.

9. Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень студентів

В основі модульного контролю лежить накопичення оцінок (балів) за певний період навчання. Цей період включає різні види діяльності студента: роботу на семінарських заняттях, виконання тестів, модульних контрольних робіт, написання рефератів, підготовку творчих завдань та інше. Сума балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи кожного студента. За основу оцінювання досягнень студентів використана 100 - бальна шкала. Робоча програма передбачає розподіл цих балів між модулями.

Викладання навчального курсу «Образотворче мистецтво з методикою керівництва в дошкільних навчальних закладах» –реалізується через *змістові і функціональні модулі*. *Змістових модулів* – вісім, вони відображають повний обсяг матеріалу за темами дисципліни (див. таблицю «Орієнтовний розподіл годин по темах»). За кожний змістовий модуль студент має набрати певну кількість балів.

Функціональні модулі, у свою чергу, дозволяють викладачеві забезпечити всебічний контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів. Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів відбувається у межах кожного функціонального модуля. Нижче у таблиці показані три функціональні модулі: модуль 1- включає теоретичну і практичну підготовку студентів, за якими проводиться тестування знань студентів; модуль 2 – виконання індивідуального навчально-дослідного завдання і модуль 3 - підсумкова атестація у формі екзамену.

Модуль 1 - поточного тестування - передбачає відпрацювання студентами матеріалу лекцій, семінарських занять за вісьмома змістовими модулями, а також проведення тестування наприкінці кожного змістового модуля. Модуль 2 - індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) - передбачає перевірку і захист роботи за певною темою. Модуль 3 - підсумкова атестація – передбачає складання екзамену, виконання студентами комплексних комбінованих завдань теоретичного і творчого характеру.

Максимальна сума балів за вивчення всієї дисципліни – 100 балів.

Максимальна сума балів за виконання кожного функціонального модуля становить:

за перший теоретико - практичний модуль - 50 балів; другий модуль (ІНДЗ) – 20 балів; третій модуль - підсумкова атестація – 30 балів. Підсумкова атестація передбачає виконання студентами варіативних завдань. Кожний студент отримує свій варіант за програмою курсу, який містить:

- відповідь на перше питання теоретичного характеру;
- відповідь на друге питання теоретичного характеру;
- виконання практичного завдання.
- Максимальна кількість балів за підсумкову атестацію – 30 балів. Бали розподіляються між трьома завданнями: 10 балів - за відповідь на перше теоретичне питання, 10 - балів за відповідь на друге теоретичне питання; 10 балів – за виконання практичного завдання.

Комплексна контрольна робота

Варіант №1

1. Дайте характеристику образотворчому мистецтву як особливій формі пізнання й образного відтворення дійсності.
2. Обґрунтуйте з позицій психології можливості залучення дитини до образотворчої діяльності, починаючи з третього року її життя.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Драбинка» для дітей першої молодшої групи.

Варіант №2

1. Схарактеризуйте функції образотворчого мистецтва.
2. Розкрийте особливості змісту завдань з малювання, які пропонуються дітям першої молодшої групи дошкільного закладу.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Смугастий шарф для дідуся» для дітей другої молодшої групи.

Варіант №3

1. Схарактеризуйте архітектуру, типи архітектурних споруд, найбільш відомі стилі архітектури.
2. Визначте методику проведення занять з малювання у першій молодшій групі.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Море» для дітей середньої групи.

Варіант №4

1. Схарактеризуйте графіку її види в залежності від їх призначення.
2. Визначте особливості змісту завдань з малювання, які пропонуються дітям другої молодшої групи.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Зимовий пейзаж» для дітей старшої групи

Варіант № 5

1. Схарактеризуйте живопис його види, форми і жанри.
2. Визначте особливості змісту завдань з малювання, які пропонуються дітям середньої групи дошкільного закладу.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Сонечко» для дітей другої молодшої групи

Варіант № 6

1. Схарактеризуйте скульптуру її види, форми і жанри.
2. Визначте особливості змісту завдань із сюжетного малювання, які пропонують дітям середньої групи дошкільного закладу.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Весняний день» для дітей старшої групи

Варіант № 7

1. Розкрийте особливості дизайну ,проаналізуйте педагогічні вимоги до обладнання і оформлення присадибної ділянки дошкільного закладу.
2. Схарактеризуйте особливості змісту завдань, з малювання які пропонують дітям старшої групи дошкільного закладу.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Ягідки» для дітей першої молодшої групи

Варіант № 8

1. Розкрийте особливості твору мистецтва як основної ланки художньої культури. Проаналізуйте критерії історичної цінності твору.
2. Схарактеризуйте особливості змісту образотворчих завдань із сюжетного малювання, які пропонують дітям старшої групи.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Дощик» для дітей першої молодшої групи.

Варіант №9

1. Схарактеризуйте методику керівництва образотворчою діяльністю дітей як науку.
2. Розкрийте особливості залучення дітей першої молодшої групи до аплікації.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Повітряні кульки» для дітей першої молодшої групи

Варіант № 10

1. Схарактеризуйте природу дитячої образотворчої діяльності.
2. Проаналізуйте матеріали та устаткування для виконання робіт в аплікації.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Весняні квіти» для дітей середньої групи

Варіант № 11

1. Дайте характеристику психологічної готовності дітей до образотворчої діяльності.
2. Проаналізуйте технічні прийоми роботи дітей в аплікації.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Фрукти» для дітей молодшої групи.

Варіант № 12

1. Схарактеризуйте здібності як складова готовності дітей до образотворчої діяльності.
2. Проаналізуйте особливості конструювання в дошкільному віці.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Зимовий пейзаж» для дітей старшої молодшої групи

Варіант № 13

1. Дайте характеристику спеціальних знань до образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.
2. Обґрунтуйте послідовність оволодіння конструюванням в дошкільному віці.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Ліжечко для ляльки» для дітей першої молодшої групи.

Варіант № 14

1. Дайте характеристику умінь і навичок як складових готовності дітей до образотворчої діяльності.
2. Визначте особливості ліплення як виду образотворчої діяльності дітей.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Будиночок для зайчика» для дітей другої молодшої групи.

Варіант № 15

1. Розкрийте особливості заняття як раціональної форма організації навчального процесу з образотворчої діяльності.
2. Схарактеризуйте сучасні матеріали та устаткування для ліплення.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Дитячий садок» для дітей старшої групи.

Варіант № 16

1. Проаналізуйте методи керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку.
2. Схарактеризуйте технічні прийоми ліплення у дошкільному віці.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Гараж для автомобілів» для дітей середньої групи.

Варіант № 17

1. Схарактеризуйте метод обстеження та методику організації обстеження предмету майбутнього відтворення.
2. Проаналізуйте послідовність оволодіння ліпленням дітьми дошкільного віку.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Вишеньки» для дітей першої молодшої групи.

Варіант № 18

1. Схарактеризуйте особливості оволодіння дітьми дошкільного віку сприймання твору образотворчого мистецтва.
2. Розкрийте прийоми як складові методів керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Курчатко» для дітей другої молодшої групи.

Варіант № 19

1. Розкрийте творчість як діяльність, спрямовану на створення нових матеріальних і духовних цінностей.
2. Схарактеризуйте метод спостереження та методику організації спостереження предметів і явищ реальної дійсності.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Гарна тарілочка» для дітей середньої групи

Варіант № 20

1. Проаналізуйте особливості активізації художньої творчості дітей середньої групи дошкільного віку.
2. Схарактеризуйте метод демонстрування раціональних способів виконання запропонованого образотворчого завдання.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Пташка» для дітей старшої групи.

Варіант № 21

1. Проаналізуйте особливості активізації творчого процесу дітей старшого дошкільного віку
2. Схарактеризуйте критерії якості оцінювання виконання дитиною завдання з образотворчої діяльності
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Зимові розваги» для дітей старшої групи.

Варіант № 22

1. Розкрийте сутність самостійної образотворчої діяльності дошкільників та способи її організація.
2. Схарактеризуйте декоративну діяльність дошкільників.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Кішка з кошенятами» для дітей старшої групи

Варіант № 23

1. Розкрийте форми організації роботи з образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя.
2. Схарактеризуйте сучасні дослідження образотворчої діяльності дітей..
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Яблучка» для дітей першої молодшої групи.

Варіант № 24

1. Схарактеризуйте форми та методи взаємодії ДНЗ з родиною з питань художньо-естетичного розвитку дітей
2. Розкрийте особливості використання різних видів декоративних технік в аплікації.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Чудовий ліс» для дітей старшої групи

Варіант № 25

1. Схарактеризуйте наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ та школі.
2. Розкрийте особливості використання різних видів декоративних технік в ліпленні
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Цирк» для дітей старшої групи.

Варіант № 26

1. Розкрийте форми організації роботи з образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя.
2. Схарактеризуйте декоративну діяльність дошкільників.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Повітряні кульки» для дітей першої молодшої групи

Варіант № 27

1. Розкрийте творчість як діяльність, спрямовану на створення нових матеріальних і духовних цінностей.
2. Схарактеризуйте метод спостереження та методику організації спостереження предметів і явищ реальної дійсності.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Весняні квіти» для дітей середньої групи.

Варіант № 28

1. Проаналізуйте методи керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку.
2. Схарактеризуйте технічні прийоми ліплення у дошкільному віці.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Овочі» для дітей молодшої групи.

Варіант № 29

1. Дайте характеристику образотворчому мистецтву як особливій формі пізнання й образного відтворення дійсності.
2. Обґрунтуйте з позицій психології можливості залучення дитини до образотворчої діяльності, починаючи з третього року її життя.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Зимовий пейзаж» для дітей старшої молодшої групи.

Варіант № 30

1. Схарактеризуйте архітектуру, типи архітектурних споруд, найбільш відомі стилі архітектури.
2. Визначте методику проведення занять з малювання у першій молодшій групі.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Ліжечко для ляльки» для дітей першої молодшої групи.

Питання до екзамену

1. Дайте характеристику образотворчому мистецтву як особливій формі пізнання й образного відтворення дійсності.
2. Обґрунтуйте з позицій психології можливості залучення дитини до образотворчої діяльності, починаючи з третього року її життя.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Драбинка» для дітей першої молодшої групи.
4. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Смугастий шарф для дідуся» для дітей другої молодшої групи.
5. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Море» для дітей середньої групи.
6. Схарактеризуйте графіку, її види в залежності від їх призначення.
7. Визначте особливості змісту завдань з малювання, які пропонуються дітям другої молодшої групи.
8. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Зимовий пейзаж» для дітей старшої групи.
9. Схарактеризуйте живопис, його види, форми і жанри.
10. Визначте особливості змісту завдань з малювання, які пропонуються дітям середньої групи дошкільного закладу.
11. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Сонечко» для дітей другої молодшої груп.
12. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Весняний день» для дітей старшої групи.
13. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Ягідки» для дітей першої молодшої групи.
14. Розкрийте особливості твору мистецтва як основної ланки художньої культури. Проаналізуйте критерії історичної цінності твору.
15. Схарактеризуйте особливості змісту образотворчих завдань із сюжетного малювання, які пропонують дітям старшої групи.
16. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Дошки» для дітей першої молодшої групи.
17. Схарактеризуйте методику керівництва образотворчою діяльністю дітей як науку.
18. Розкрийте особливості залучення дітей першої молодшої групи до аплікації.
19. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Повітряні кульки» для дітей першої молодшої групи.
20. Схарактеризуйте природу дитячої образотворчої діяльності.
21. Проаналізуйте матеріали та устаткування для виконання робіт в аплікації.
22. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Весняні квіти» для дітей середньої групи.
23. Дайте характеристику психологічної готовності дітей до образотворчої діяльності.
24. Проаналізуйте технічні прийоми роботи дітей в аплікації.

25. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Фрукти» для дітей молодшої групи.
26. Схарактеризуйте здібності як складова готовності дітей до образотворчої діяльності.
27. Проаналізуйте особливості конструювання в дошкільному віці.
28. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Зимовий пейзаж» для дітей старшої молодшої групи
29. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Ліжечко для ляльки» для дітей першої молодшої групи
30. Дайте характеристику умінь і навичок як складових готовності дітей до образотворчої діяльності.
31. Визначте особливості ліплення як виду образотворчої діяльності дітей.
32. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Будиночок для зайчика» для дітей другої молодшої групи.
33. Розкрийте особливості заняття як раціональної форма організації навчального процесу з образотворчої діяльності.
34. Схарактеризуйте сучасні матеріали та устаткування для ліплення.
35. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Дитячий садок» для дітей старшої групи.
36. Проаналізуйте методи керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку.
37. Схарактеризуйте технічні прийоми ліплення у дошкільному віці.
38. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Гараж для автомобілів» для дітей середньої групи.
39. Схарактеризуйте метод обстеження та методику організації обстеження предмету майбутнього відтворення.
40. Проаналізуйте послідовність оволодіння ліпленням дітьми дошкільного віку.
41. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Вишеньки» для дітей першої молодшої групи.
42. Схарактеризуйте особливості оволодіння дітьми дошкільного віку сприймання твору образотворчого мистецтва.
43. Розкрийте прийоми як складові методів керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку.
44. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Курчатко» для дітей другої молодшої групи.
45. Розкрийте творчість як діяльність, спрямовану на створення нових матеріальних і духовних цінностей.
46. Схарактеризуйте метод спостереження та методику організації спостереження предметів і явищ реальної дійсності.
47. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Гарна тарілочка» для дітей середньої групи
48. Проаналізуйте особливості активізації художньої творчості дітей середньої групи дошкільного віку.
49. Схарактеризуйте метод демонстрування раціональних способів виконання
50. запропонованого образотворчого завдання.
51. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Пташка» для дітей старшої групи.
52. Проаналізуйте особливості активізації творчого процесу дітей старшого дошкільного віку
53. Схарактеризуйте критерії якості оцінювання виконання дитиною завдання з образотворчої діяльності
54. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Зимові розваги» для дітей старшої групи.
55. Розкрийте сутність самостійної образотворчої діяльності дошкільників та способи її організація.
56. Схарактеризуйте декоративну діяльність дошкільників.
57. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Кішка з кошенятами» для дітей старшої групи
58. Розкрийте форми організації роботи з образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя.
59. Схарактеризуйте сучасні дослідження образотворчої діяльності дітей..
60. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Яблучка» для дітей першої молодшої групи.
61. Схарактеризуйте форми та методи взаємодії ДНЗ з родиною з питань художньо-естетичного розвитку дітей
62. Розкрийте особливості використання різних видів декоративних технік в аплікації.
63. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Чудовий ліс» для дітей старшої групи

64. Схарактеризуйте наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ та школі.
65. Розкрийте особливості використання різних видів декоративних технік в ліпленні
66. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Цирк» для дітей старшої групи.
67. Розкрийте форми організації роботи з образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя.
68. Схарактеризуйте декоративну діяльність дошкільників.
69. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Повітряні кульки» для дітей першої молодшої групи
70. Розкрийте творчість як діяльність, спрямовану на створення нових матеріальних і духовних цінностей.
71. Схарактеризуйте метод спостереження та методику організації спостереження предметів і явищ реальної дійсності.
72. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Весняні квіти» для дітей середньої групи.
73. Проаналізуйте методи керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку.
74. Схарактеризуйте технічні прийоми ліплення у дошкільному віці.
75. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Овочі»
76. для дітей молодшої групи.
77. Дайте характеристику образотворчому мистецтву як особливій формі пізнання й образного відтворення дійсності.
78. Обґрунтуйте з позиції психології можливості залучення дитини до образотворчої діяльності , починаючи з третього року її життя.
79. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Зимовий пейзаж» для дітей молодшої та старшої групи.
80. Схарактеризуйте архітектуру, типи архітектурних споруд, найбільш відомі стилі архітектури.
81. Визначте методику проведення занять з малювання у першій молодшій групі.
82. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Ліжечко для ляльки» для дітей першої молодшої групи.
83. Розкрийте форми організації роботи з образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя.
84. Схарактеризуйте форми та методи взаємодії ДНЗ з родиною з питань художньо-естетичного розвитку дітей.
85. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Цирк» для дітей старшої групи.
86. Розкрийте творчість як діяльність, спрямовану на створення нових матеріальних і духовних цінностей.
87. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Кішка з кошенятами» для дітей старшої групи.
88. Схарактеризуйте метод демонстрування раціональних способів виконання запропонованого образотворчого завдання.
89. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Гарна тарілочка» для дітей середньої групи.
90. Схарактеризуйте природу дитячої образотворчої діяльності.

Розподіл балів за змістовим модулем

№ модуля	Форми роботи						Кількість балів за модулі		ІНДЗ		Екзамен	Загальна кількість балів
№ модуля	№ теми	Усна відповідь	Фактично	Самостійна робота	Фактично	Тестовий контроль	Фактично	Фактично	20	Фактично	30	100
Кредит I							50					
ЗМ I	1	5		5		5	25					
	2	5		5								
ЗМ II	3	5		5		5	25					
	4	5		5								
Кредит II							50					
ЗМ III	5	5		5		5	25					
	6	5		5								
ЗМ IV	7	5		5		5	25					
	8	5		5								

Кредит III								50					
ЗМ V	9	5		5		5		25					
	10	5		5									
ЗМ VI	11	5		5		5		25					
	12	5		5									
Кредит IV													
ЗМ VII	13	5		5		5		25					
	14	5		5									
ЗМ VIII	15	5		5		5		25					
	16	5		5									
Всього								50		20		30	100

**Підсумкова оцінка
(підсумковий контроль)**

$$m = + 30$$

m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів.

30 бал. – екзамен;

Кількість набраних балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підсумовується кількість набраних балів за всі залікові кредити та ділиться на кількість кредитів, які містить дисципліна (середній арифметичний бал). Потім до отриманого балу додаються бали набрані за підсумкову модульну контрольну роботу. Це і буде сума набраних балів за вивчений курс.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3		Змістовий модуль №4	
T1.1	T1.2	T2.1	T2.2	T3.1	T3.2	T4.1	T4.2
25	25	25	25	25	25	25	25

Поточне тестування та самостійна робота								Середнє арифметичне за трьома змістовими модулями		Екзамен	Разом
Змістовий модуль №5		Змістовий модуль № 6		Змістовий модуль № 7		Змістовий модуль №8			ІНДЗ		
T5.1	T5.2	T6.1	T6.2	T7.1	T7.2	T8.1	T8.2				
25	25	25	25	25	25	25	25	50	20	30	100

T1.1, T1.2 ... T8.2 – теми змістових модулів.

10. Розподіл балів за функціональними модулями, які отримують студенти з дисципліни «Теорія та методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку»

Модуль 1. Теоретико-практичний - поточне тестування і самостійна робота студента	Модуль 2 ІНДЗ	Модуль 3 підсумкова атестація	Сума
50	20	30	100

До функціонального Модуля 1 входить оцінка за роботу на лекціях, семінарсько-практичних заняттях, виконання самостійної роботи. Нижче наводимо таблицю Портфоліо студента, яка відображує логіку накопичення балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчального курсу «Образотворче мистецтво та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку» включає: методичний комплекс, який містить навчальні посібники: Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр. – Запоріжжя, 2001.; Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей / В. П. Котляр. – Донецьк, 2010; підручник Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі / Г.В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, А. А. Янцур - К., 2010. – 374 с., Шульга Л.М. Барвіста радість. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання / Л. М. Шульга – Запоріжжя: ТОВ: «ЛІПС» ЛТД, 2012. – 328 с.; дидактичні матеріали, таблиці, моделі, технічні засоби.

12. Рекомендована література

Базова

- 1.Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»/ М-во освіти і науки України, Акад. Пед. Наук України; наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.
- 2.Дитина. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку. – К., 2012.
- 3.Антонович С.А., Захарчук Р.В., Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно – прикладне мистецтво / С. А. Антонович, Р. В. Захарчук, Р. В. Чугай, М. С. Станкевич. – Львів, 1993.
- 4.Богатеева З.А. Чудесные поделки из бумаги / З. А. Богатеева. – М., 1992.

5. Григорьева Г.Г. Изобразительная деятельность дошкольников / Г. Г. Григорьева – 2-е изд., испр.- М., 2008.
6. Казакова Т.Г. Изобразительная деятельность и художественное развитие дошкольников / Т. Г. Казакова. – М., 1983.
7. Кара – Васильева Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «нового стилю» / Т. Кара – Васильева Т., З. Чегусова. – К., 2005.
8. Кириченко М.А. Український народний декоративний розпис / М. А. Кириченко. – К., 2006.
9. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко – 2-е вид., пер. і допов. – К., 2002.
10. Кириченко Н.Т., Науменко Т.І. Виховує мистецтво: Актуалізація творчості дошкільників засобами мистецтва / Н. Т. Кириченко, Т. І. Науменко. – К., 1998.
11. Косминская В.В., Халезова Н.Б. Основы изобразительного искусства и методика руководства изобразительной деятельностью / В. В. Косминская, Н. Б. Халезова. – М., 1986.
12. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр. – Запоріжжя, 2001.
13. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей / В. П. Котляр. – Донецьк, 2010.
14. Лиштван З.В. Конструирование / З. В. Лиштван. – М., 2002.
15. Лыкова И. А. Пластилиновый остров / И. А. Лыкова – М.: Карапуз, 2006.
16. Лыкова И. А. Лесные поделки / И. А. Лыкова – М.: Карапуз, 2004.
17. Лыкова И. А. Мы лепили, мы играли... / И. А. Лыкова – М.: Карапуз, 2005.
18. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О.Л.Кононко, З.П.Плохій, А.М.Гончаренко та ін. – К., 2009.
19. Пантелеев Г. Н. Детский дизайн: художественное творчество в детском саду и семье Г. Н. Пантелеев. – М.: Карапуз, 2006. – 165 с.
20. Пантелеев Л. В. Рисуем портрет Л.В. Пантелеева. – М., 1998. -125 с.
21. Пантелеева Л. В. Детское рукоделие Л.В. Пантелеева. – М., 2004. – 187 с.
22. Парамонова Л.А. Теория и методика творческого конструирования в детском саду / Л. А. Парамонова. – М.: Карапуз, 2002.
23. Парамонова Л.А. Бумажная пластика. / Л. А. Парамонова. – М.: Карапуз, 2003.
24. Парамонова Л.А. Детское творческое конструирование: книга для педагогов дошкольных учреждений, преподавателей и студентов педагогических университетов и колледжей / Л. А. Парамонова - Центр «Дошкольное детство им. А.В.Запорожца». – М., 2001.
25. Самостоятельная художественная деятельность дошкольников / Под ред. Н.А.Ветлугиной. – М., 1980.
26. Сенсомоторное развитие дошкольников на занятиях по изобразительному искусству: Пособие для педагогов дошкольных учреждений. – М.:ВЛАДОС, 2001.-224 с.
27. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі / Г.В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, А. А. Янцур - К., 2010. – 374 с.
28. Теория и методика изобразительной деятельности в детском саду / Под ред. В.Б.Косминской и др. – М., 1985.
29. Халезова Н.Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду / Н. Б. Халезова. – М., 2006.
30. Халезова Н.Б., Курочкина Н.А., Пантюхина Г.В. Лепка в детском саду / Н. Б. Халезова, Н. А. Курочкина Н.А., Г. В. Пантюхина. – М., 1986. – 223 с.
31. Чарівний світ народного мистецтва. Косівський розпис: комплект наочних посібників для дошкільних закладів та початкової школи. – Харків, 2008.
32. Шульга Л.М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання / Л. М. Шульга - К., 2005.

Допоміжна література

1. Акчурина-Муфтиева Н.М. Развитие детского творческого конструирования из бумаги / Н. М. Акчурина-Муфтиева. – Симферополь, 2003.
2. Асеев Ю.С. Шедеври світової архітектури / Ю. С. Асеев. – К., 1982.
3. Воробйова І.А. Сюжетне малювання: Демонстраційний альбом. Середня група 4-5 років: Комплект наочних посібників для дошкільних закладів. І. А. Воробйова – Х., 2008.
4. Гульянц Э.К., Базик И.Я. Что можно сделать из природного материала / Э. К. Гульянц, И. Я. Базик. – М., 2002. – 167 с.
5. Дошкольникам о художниках детской книги: из опыта работы: сб. / Сост. Т.Н.Доронова. – М., 1991.
6. Зубарева Н.М. Дети и изобразительное искусство (натюрморт и пейзаж в эстетическом воспитании детей 5-7 лет) / Н. М. Зубарева. - М., 1969.

- 7.Калмикова Л.О. Сучасні проблеми наступності і перспективності та шляхи їх впровадження // Дитинство: наступність і перспективність: Зб. – Переяслав – Хмельницький, 2000.
- 8.Комарова Т.С. Изобразительная деятельность в детском саду /.- М.,1986.
- 9.Казакова Т. Г. Цветные пейзажи / Т. Г. Казакова .- М.: Карапуз, 2003. – 159 с.
- 10.Казакова Т. Г. Рисуем натюрморт / Т. Г. Казакова .- М.: Карапуз, 2004. – 189 с.
- 11.Комарова Т.С.Подготовка детей к школе в процессе изобразительной деятельности как фактор преемственности //Детский сад от А до Я.- 2007.- № 5. – С.95-110.
- 12.Коротеев И.А. Оригами для малышей / И. А. Коротеев . - М.,1996. – 176 с.
- 13.Кривавич Д.П., Освйчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч.посіб. У 3 – х ч./ Д. П. Кривавич, В. А. Освйчук, С. О. Черепанова – Львів,2005.-Ч. 3.
- 14.Крок за кроком в Україні / Л.В.Артемова, О.І.Кульчицька, Н.М.Голота, Г.В.Сухорукова; наукова редакція Л.В.Артемова; під загальною редакцією С.Чередниченко.- К., 2003.
- 15.Крутенко Н. Розповіді про кераміку./ Н. Крутенко -К., 2002. – 123 с.
- 16.Кузнецова Л.С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре /Л. С. Кузнецов .- К., 1989. – 143 с.
- 17.Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття / Г. С. Меднікова. - К., 2002. – 147 с.
- 18.Мельник В. Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва / В. Мельник. - Тернопіль., 2003. – 205 с.
- 19.Мухина В.С. Изобразительная деятельность ребенка как форма усвоения социального опыта / В. С. Мухина – М., 1981. – 245 с.
- 20.Огурцова С.В. Дитина у світі культури / С. В. Огурцова. - Донецьк, 2002. – 123 с.
- 21.Савенкова Л.Г. Изобразительное искусство и среда Л. Г. Савенкова. – М, 2004.-132 с.
- 22.Савенков О.И. Одаренные дети в детском саду и школе. – Екатеринбург., 2004.
- 23.Сенсорное развитие дошкольников на занятии по изобразительному искусству /.-М.,2001.
- 24.Сюзи О'Рейли. Уроки детского творчества. Лепка / Сюзи О'Рейли.- СПб.,1997.
- 25.Український живопис: сто вибраних творів: альбом / Авт. упоряд. Ю.В.Белічко.- К.,1989..

13. Інформаційні ресурси

Нормативна база: освітньо-професійна програм, освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОПП,ОКХ), джерела Інтернет, книжковий фонд бібліотеки МДУ, читальних залів.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

Заліковий модуль І «Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку»

Змістовий модуль № 1.«Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку».

Лекція1.1. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.

План лекції

- 1.Образотворче мистецтво як складова частина культури суспільства і людини.
- 2.Поліфункціональність мистецтва в соціумі.
- 3.Інтегрований підхід до проектування технології образотворчої діяльності.

Ключові поняття: Образотворче мистецтво, культура, поліфункціональність, інтегрований підхід.

Програмовий зміст

Мистецтво як форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя, думок і почуттів творця в художніх образах. Візуальність і систематичність – провідні риси художніх образів в образотворчому мистецтві. Функції мистецтва в суспільстві. Естетична і гедоністична функції – унікальна прерогатива мистецтва. Художній образ як форма художнього мислення в мистецтві, його властивості. Художній метод як спосіб образного мислення в мистецтві. Твір мистецтва як результат художньої творчості. Єдність змісту і художньої форми в творах реалістичного мистецтва. Історичний характер мистецтва. Періодизація художнього процесу. Художні епохи та напрями в мистецтві минулого. Художні напрями в образотворчому мистецтві ХХ століття.

Література основна:

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В . Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А, Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.

3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр. - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / [Под ред. Комаровой Т.С.] – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Змістовий модуль № 2. «Теоретичні основи образотворчої діяльності дошкільників»

Лекція 2. Анатомо-фізіологічні особливості дошкільників та психологічні механізми образотворчої діяльності.

План лекції

1. Фізіологія сенсомоторної діяльності дітей.
2. Педагогічні технології сенсомоторного розвитку дітей в образотворчій діяльності.

Ключові слова: анатомо-фізіологічні особливості, сенсорика, образотворча діяльність.

Програмовий зміст

Розвиток дрібної мускулатури рук, координації, точності, плавності, ритмічності рухів, становлення зорового контролю за зображувальними діями як умова становлення зображень у дітей.

Нормальне функціонування зорового апарату – запорука успіху в розвитку образотворчих здібностей.

Сприймання краси у різних формах її існування як базова основа розвитку образотворчої діяльності дітей.

Розвиток сприймань у напрямку збагачення пізнавального і естетичного досвіду дитини та уточнення її уявлень про різні предмети і явища. Особливості обстеження предметів перед їх зображенням. Розвиток мислення, пам'яті, уяви як основа формування образотворчих здібностей у дітей.

Процес становлення образотворчої діяльності дітей у сукупності її складових елементів: мотиви, операційні дії, результат.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.
3. Шульга Л.М. Барвіста радість. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання / Л. М. Шульга – Запоріжжя: ТОВ: «ЛПКС» ЛТД, 2012. – 328 с.

Лекція 3. Художньо-творчі здібності та їх розвиток у дітей.

План лекції

1. Здібності і задатки.
2. Структура образотворчих здібностей.
3. Роль навчання в розвитку здібностей.
4. Проблема художньої творчості та її розвиток у дошкільників.

Ключові слова: здібності, задатки, розвиток, художня творчість.

Програмовий зміст

Суспільна природа здібностей, участь у діяльності як провідна умова їх розвитку. Здібності і задатки. Структура образотворчих здібностей. Психолого-педагогічні дослідження проблем розвитку образотворчих здібностей (М.Волков, Є.Ігнат'єв, Т.Казакова, В.Кириєнко, В.Котляр, Г.Підкурдання, Н.Сакуліна, Б.Теплов, Є.Фльоріна, Н.Халезова та інші). Періодизація розвитку образотворчих здібностей у перед дошкільному та дошкільному віці (Н.Сакуліна). Організоване, систематичне навчання як спосіб прискорення розвитку образотворчих здібностей дітей.

Своєрідність творчості в образотворчій діяльності дитини дошкільного віку. Особливості художніх образів дітей дошкільного віку. Суб'єктивні умови розвитку творчості дітей. Динаміка розвитку творчих здібностей. Засоби розвитку творчості дітей в образотворчій діяльності.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.
3. Шульга Л.М. Барвіста радість. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання / Л. М. Шульга – Запоріжжя: ТОВ: «ЛПКС» ЛТД, 2012. – 328 с.

Змістовий модуль № 3 «Особливості організації образотворчої діяльності дітей в дошкільному навчальному закладі»

Лекція 4. Види образотворчої діяльності та їх взаємозв'язок.

План лекції

1. Характеристика видів образотворчої діяльності.
2. Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності.

Ключові слова: Образотворча діяльність, види образотворчої діяльності, малювання, ліплення, аплікація, конструювання.

Програмовий зміст

Малювання, ліплення, аплікація, художнє конструювання – види занять зображувальної діяльності, де образ створюється властивими кожному з них засобами виразності. Особливості їх змісту і технік зображення. Взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності на основі спільного змісту робіт (Т.Казакова, Т.Комарова). Нові підходи до класифікації видів образотворчої діяльності: малювання, ліплення, декоративно-прикладна діяльність, архітектурна діяльність дошкільників (О.Дронова, Г. Сухорукова, Л.Янцур). Спеціальні заняття по ознайомленню дітей з образотворчим мистецтвом, їх характеристика, спрямовання.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Лекція 5. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності.

План лекції

1. Класифікація методів та прийомів, їх характеристика.
2. Інтеграція методів та прийомів для реалізації педагогічної мети.
3. Використання методів та прийомів в різних технологіях освітнього процесу образотворчої діяльності.

Ключові слова: Метод, прийом, класифікація, образотворча діяльність, педагогічна мета, технологія.

Програмовий зміст

Методи і прийоми навчання як провідні категорії дидактики, їх співвідношення і взаємозв'язок у вирішенні мети і завдань заняття. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів: за джерелом і способами отримання знань, за активністю здобуття знань та ін. Зміст різноманітних груп методів і прийомів у процесі навчання дітей образотворчої діяльності та вимоги до них (наочних, словесних, ігрових, практичних тощо). Спрямування методів на активізацію суб'єктних взаємин в процесі навчання образотворчої діяльності. Поєднання різних методів і прийомів в реальному педагогічному процесі, їх вибір залежно від мети, завдань навчання, віку та досвіду дітей. Недопустимість формалізму на заняттях із зображувальної діяльності.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Змістовий модуль №4

Лекція 6. Форми організації образотворчої діяльності.

План лекції

1. Форми організації образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя.
2. Заняття як форма організованого навчання в ДНЗ.
3. Самостійна образотворча діяльність та її організація в ДНЗ.

Ключові слова: форми організації образотворчої діяльності, заняття, самостійна діяльність.

Програмовий зміст

Заняття, художнє експериментування, самостійна образотворча діяльність, гуртки, студії, школи, екскурсії як основні форми організації образотворчої діяльності в дошкільному навчальному закладі.

Типи і види занять, гігієнічні та естетичні вимоги до їх проведення. Структура і тривалість занять.

Художнє експериментування як спосіб пізнання виражальних властивостей зображувальних матеріалів, спосіб організації художньо-пошукової діяльності дітей та художнього самопізнання. Самостійна образотворча діяльність (СОД) як засіб самовираження і самореалізації дітей в різних видах образотворчої діяльності. Формування мотивів самостійної образотворчої діяльності. Взаємозв'язок СОД з грою та іншими видами художньо-творчої діяльності (словесного, театральнo-драматизаційного, музично-ритмічного), святами та розвагами в дошкільному навчальному закладі. Джерела СОД та місце в режимі дня дошкільного навчального закладу. Обладнання мистецького центру для занять СОД. Характер СОД (відтворюючий і творчий). Прийоми непрямого педагогічного керівництва СОД, способи підвищення її якості і продуктивності. Індивідуальна робота, керівництво нею, планування. Організація в ДНЗ студій образотворчого мистецтва, гуртків, шкіл для поглибленої роботи з дітьми за їх вибором і уподобаннями для розвитку художньо-естетичних інтересів і творчих здібностей.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Змістовий модуль № 5

«Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з малювання».

Лекція 7 та 8. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини.

План лекції

1. Особливості малювання як основного виду зображувальної діяльності дітей.
2. Завдання навчання малюванню у різних вікових групах.
3. Алгоритм навчання дітей малюванню на етапі дошкільного дитинства:
 - у жанрі «пейзаж»;
 - у жанрі «натюрморт»;
 - у жанрі «портрет»;
 - у жанрі «книжкової ілюстрації».

Ключові слова: Малювання, зображувальна діяльність, пейзаж, натюрморт, портрет, книжкова ілюстрація.

Програмовий зміст

Культурно-історична та психолого-педагогічна характеристика малювання. Малюк як форма спілкування, самовираження, самовизначення. Дослідження змісту малюнків дітей дошкільного віку. Етапи розвитку малюнку. Різні підходи до класифікації видів малювання у дошкільників. Мистецтво живопису та графіки у педагогічних технологіях розвитку малювання. Методика ознайомлення дітей з живописом.

Навчальне та довір'яне малювання, їх психолого-педагогічна цінність. Мета і зміст навчального малювання. Види занять. Пейзажний жанр живопису у педагогічних технологіях розвитку пейзажного малювання. Етапи розвитку образу людини у малюнку. Портретний жанр живопису як основа особистісно-розвиваючої технології. Методика розвитку сюжетного малювання на основі соціально-побутового жанру живопису. Мистецтво книжкової ілюстрації у педагогічній технології ілюстративного малювання. Різноманітність технік малювання як основа створення художнього образу.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, А. А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей / В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т. С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С. В. Дитина в світі культури / С. В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Зміст змістовного модулю № 6.

«Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини на заняттях з ліплення».

Лекція 9. Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення.

План лекції

1. Специфіка ліплення як виду образотворчої діяльності дошкільників.
2. Завдання і зміст розвитку дітей у процесі занять з ліплення:
 - а) молодший дошкільний вік;
 - б) середній дошкільний вік;
 - в) старший дошкільний вік.
3. Показники готовності дитини до діяльності.

Ключові слова: Ліплення, метод, зміст, завдання, особливості віку, показники готовності.

Програмовий зміст

Психолого-педагогічна та культурно-історична характеристика ліплення. Мистецтво скульптури у педагогічній технології розвитку ліплення. Методи ознайомлення дітей з мистецтвом скульптури. Зміст дитячого ліплення. Етапи розвитку ліплення. Специфіка ліплення як виду образотворчої діяльності дошкільників. Показники готовності дитини до діяльності.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.
5. Халезова Н.Б., Курочкина Н.А., Пантюхина Г.В. Лепка в детском саду / Н.Б. Халезова, Н.А. Курочкина, Г.В. Пантюхина. – М., 2006. – 210с.
6. Халезова Н.Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду / Н.Б. Халезова. – М., 2004. – 185с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Лекція 10. Методика організації занять з ліплення.

План лекції

1. Виразні засоби ліплення.
2. Обладнання та матеріали для ліплення.
3. Технічні прийоми ліплення.
4. Методи педагогічного супроводження занять з ліплення.

Ключові слова: Ліплення, матеріали, технічні прийоми, прийом, метод.

Програмовий зміст

Виразні засоби ліплення. Обладнання та матеріали для ліплення.

Технічні прийоми ліплення. Методи педагогічного супроводження занять з ліплення. Особливості техніки ліплення. Пластичний спосіб як основа виразного образу в ліпленні. Конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різними видами ліплення скульптури людини, тварин. Види занять з ліплення: за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.
5. Халезова Н.Б., Курочкина Н.А., Пантюхина Г.В. Лепка в детском саду / Н.Б. Халезова, Н.А. Курочкина, Г.В. Пантюхина. – М., 2006. – 210с.
6. Халезова Н.Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду / Н.Б. Халезова. – М., 2004. – 185с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Лекція 11. Тема: Особистісно-розвивальна спрямованість конструктивно-модельючої діяльності.

План лекції

1. Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою.
2. Види конструювання.
3. Розвиток дитини в процесі конструювання з різних матеріалів.
4. Розвиток творчих здібностей дитини в процесі конструювання з природного та викидного матеріалу.

Ключові слова: конструювання, гра, види, розвиток, творчі здібності, природний та викидний матеріал.

Програмовий зміст

Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою. Види конструювання: технічне, художнє. Принципи художнього конструювання. Дитяче експериментування з різними предметами та матеріалами. Етапи конструювання. Розвиток дитини в процесі конструювання з різних матеріалів. Розвиток творчих здібностей дитини в процесі конструювання з природного та викидного матеріалу. Необхідні матеріали та інструменти. Прийоми виготовлення виробів з різноманітних матеріалів. Оформлення готових робіт. Техніка безпеки.

Література основна:

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр, - Запоріжжя, 201. – 158с.
4. Комплексные занятия по развитию творческих способностей дошкольников: Метод. пособие / Сост. Корчаловская Н. В. – Ростов на Дону. -2003.
5. Куцакова Л. В. Конструирование и ручной труд в детском саду /Л. В. Куцакова. – М.,- 2008. – 145 с.
6. Конструктивна творчість дошкільників /[уклад. Н. О. Творогова]. – Х.: «Основа». – 2011. – 160 с.

Література додаткова:

1. Чен Н. В. Замечательные поделки своїми руками /Н. В. Чен. –Х., 2007. – 157 с.
2. Щеглова О. Оригами / О. Щеглова. – Донецк, 2007.

Лекція 12. Тема:Методи та прийоми педагогічного супроводження занять з конструювання.

План лекції

1. Засоби виразності художнього конструювання.
2. Послідовність оволодіння дітьми різними видами конструювання.
3. Методика конструювання в різних за віком групах.

Ключові слова: художнє конструювання, засоби виразності, види, методика.

Програмовий зміст

Засоби виразності художнього конструювання. Послідовність оволодіння дітьми різними видами конструювання. Методика конструювання в різних за віком групах. Конструктивні і декоративні властивості різних природних матеріалів. Способи заготівлі природних матеріалів, технологія їх обробки. Підготовка матеріалу до роботи. Інструменти та приладдя для виготовлення іграшок: шило, ножиці, ніж, голка, олівці, фарба, клей, щипці. Техніка безпеки. Допоміжні матеріали: папір, дріт, нитки, пластилін Непридатний матеріал (раніше вживані матеріали та предмети – катушки, сірникові коробки, інше упакування), його конструктивні можливості. Особливості роботи з різними матеріалами. Поєднання готових форм без зміни. Часткова зміна готових форм. Пошуки нових технологічних і конструктивних вирішень – фігурки тварин, іграшкові меблі, транспорт. Способи декорування виробів, відповідність декору конструкції, художня образність, емоційна виразність. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для конструювання (будівельний, папір, природний, викидний тощо). Методика навчання різними видами конструювання. Види занять з конструювання : за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Література основна:

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр, - Запоріжжя, 201. – 158с.
4. Комплексные занятия по развитию творческих способностей дошкольников: Метод. пособие / Сост. Корчаловская Н. В. – Ростов на Дону. -2003.
5. Занятия по изодетельности с детьми 6-7 лет. примерное планирование // Дошкольное воспитание. – 2008. - №5. – С. 23-25.
6. Куцакова Л. В. Конструирование и ручной труд в детском саду /Л. В. Куцакова. – М.,- 2008. – 145 с.
7. Конструктивна творчість дошкільників /[уклад. Н. О. Творогова]. – Х.: «Основа». – 2011. – 160 с.

Література додаткова:

- 1.Шульга Л. М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання: конспект лекцій / Л. М. Шульга. –К., 2005.
- 2.Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002.
- 3.Чен Н. В. Замечательные поделки своими руками / Н. В. Чен. –Х., 2007. – 157 с.
- 4.Щеглова О. Оригами / О. Щеглова. – Донецьк, 2007.

Змістовий модуль №8. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності.

Лекція 13 та 14. Тема: Методи та прийоми педагогічного супроводження занять аплікацією в ДНЗ.

План лекції

- 1.Специфіка аплікації як виду образотворчої діяльності дошкільників.
- 2.Способи формування у дітей інтересу до аплікації.
3. Технічні прийоми аплікації.
- 4.Методика проведення занять з аплікації у різних за віком групах.

Ключові слова: метод, прийом, педагогічне супроводження, аплікація, образотворча діяльність, інтерес.

Програмовий зміст

Специфіка аплікації як виду образотворчої діяльності дошкільників. Роль інтересу в навчанні дітей аплікації. Способи формування у дітей інтересу до аплікації. Елементи виразності аплікації. Обладнання та матеріали для аплікації. Технічні прийоми аплікації. Методика аплікації у різних за віком групах. Створення предметних, сюжетних та сюжетно-тематичних аплікацій. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для аплікації (папір, тканина, природний тощо). Методика навчання різними видами аплікації: предметна, сюжетна, декоративна. Види занять з аплікації : за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи.

Література основна:

- 1.Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
- 2.Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
- 3.Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
- 4.Комплексные занятия по развитию творческих способностей дошкольников: Метод. пособие / Сост. Корчаловская Н. В. – Ростов на Дону. -2003.
- 5.6.Куцакова Л. В. Конструирование и ручной труд в детском саду /Л. В. Куцакова. – М.,- 2008. – 145 с.

Література додаткова:

- 1.Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002.
- 2.Чен Н. В. Замечательные поделки своими руками / Н. В. Чен. –Х., 2007. – 157 с.
- 3.Щеглова О. Оригами / О. Щеглова. – Донецьк, 2007.
4. Богатеева З. А. Занятия аппликацией в детском саду/ З. А.Богатеева. – М., 1998.- 224 с.
5. Парамонова Л.А. Бумажная пластика / Л. А. Парамонова. – М.: Карапуз, 2003.
6. Занятия по изодетальности с детьми 6-7 лет. примерное планирование // Дошкольное воспитание. – 2008. - №5. – С. 23-25.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ І

Семінарське заняття № 1

Тема:Види і жанри образотворчого мистецтва.

Мета: Розкрити сутність поняття «образотворче мистецтво», показати його місце і значення в житті кожної людини та розвитку суспільства; подати характеристику художнього образу у мистецтві. та розкрити особливості різних видів мистецтва:графіка; живопис; архітектура;скульптура; обґрунтувати з джерела змісту образотворчої діяльності дошкільників.

Питання для обговорення

- 1.Класифікація видів і жанрів мистецтва.
- 2.Художній образ у мистецтві.
- 3.Особливості різних видів мистецтва:

- графіка;
- живопис;
- архітектура;
- скульптура.
- декоративно-прикладне мистецтво.

4. Види і жанри образотворчого мистецтва, як джерело змісту образотворчої діяльності дошкільників.

Ключові поняття: образотворче мистецтво, художній образ, графіка, живопис, архітектура, скульптура.

Практичне завдання до семінарського заняття

- Скласти схему «Види і жанри образотворчого мистецтва».
- Підберіть репродукцію твору живопису, графіки та зробіть художній аналіз твору в письмовій формі: назва, характеристика його ідеї, змісту, засобів художньої виразності.

Методичні вказівки:

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання з самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні зверніть увагу на класифікацію видів і жанрів мистецтва та складіть схему «Види і жанри образотворчого мистецтва». Розгляньте особливості живопису – ілюзійно-просторове зображення предметів і явищ навколишнього світу на площині за допомогою кольорових матеріалів. Універсальні можливості живопису в зображенні дійсності. Різноманітність технік і прийомів живопису. Засоби художньої виразності живопису. Види і жанри живопису. Особливості створення художнього образу в рамках кожного жанру та синтез теорії в мистецтві живопису. Характеристика жанрів, доступних розумінню дітей дошкільного віку. Зверніть увагу на графіку – мистецтво малюнка. Малюнок як основа всіх видів образотворчого мистецтва. Види малюнка графіки за способами створення та функціональним призначенням. Скульптура – об'ємне втілення художньої форми в реальному просторі. Трьохмірність скульптури. Зображувальні можливості і техніки обробки матеріалів скульптури. Способи створення образів скульптури. Пластичне або силуетне моделювання скульптури. Засоби виразності скульптури. Типи, види і жанри скульптури. Зверніть увагу на архітектуру – вид мистецтва, метою якого є створення споруд, що відповідають утилітарним і духовним потребам людей, включаючи естетичні. Єдність техніко-економічної, утилітарної та художньо-естетичної сторін в архітектурі. Основні вимоги до архітектури: міцність, доцільність, краса. Засоби художньої виразності архітектури. Синтез архітектури з живописом, скульптурою, декоративно-прикладним мистецтвом, її домінуюча роль у визначенні стилю (класичний, романський, готичний, ренесанс, бароко, класицизм, функціоналізм, конструктивізм тощо). Типи архітектури. Основні вимоги до творів декоративно-прикладного мистецтва: доцільність, зручність форм та відповідність декору утилітарному призначенню виробу. Відображення рис національних традицій у формі предметів, матеріалів, техніках їх обробки, в художніх, сюжетних та орнаментальних мотивах, кольорах творів декоративно-прикладного мистецтва. Різноманітність творів українського декоративно-прикладного мистецтва, їх зв'язок із фольклором, усною народною творчістю. Творчі напрями розвитку сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва: художні промисли та індивідуальна творчість майстрів. Багатоплановість підходів до розподілу творів декоративно-прикладного мистецтва на види. Класифікація декоративно-прикладного мистецтва за показниками: матеріал, технологічні особливості обробки, функціональне призначення. Характеристика найпоширеніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва: кераміка, вишивка, художнє різьблення, килимарство і ткацтво, декоративний розпис, писанкарство, народна іграшка. Друге питання передбачає характеристику художнього образу у мистецтві. У третьому питанні розкрийте особливості різних видів мистецтва: графіка; живопис; архітектура; скульптура. У четвертому питанні визначте види і жанри образотворчого мистецтва, як джерело змісту образотворчої діяльності дошкільників.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.

2. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.
Змістовий модуль № 2 «Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей»

Семінарське заняття № 2

Тема: Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку дошкільному віці.

Мета: Розкрити сутність поняття «інтерес до образотворчої діяльності», показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності визначити способи формування у дітей інтересу до образотворчої діяльності.

Питання для обговорення

1. Роль інтересу в навчанні дітей образотворчої діяльності.
2. Психолого-педагогічна характеристика інтересу до образотворчої діяльності, його особливості.
3. Способи формування у дітей інтересу до образотворчої діяльності.

Ключові поняття: інтерес, образотворче мистецтво, структура інтересу.

Практичне завдання:

1. Скласти схему «Структура інтересу».
2. Випишіть з літератури показники інтересу до образотворчої діяльності у дошкільників.

Індивідуальна робота

Підготуйте реферат та презентацію за темою: «Українські художники-ілюстратори дитячих книг».

Методичні вказівки:

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні розкрийте роль інтересу в навчанні дітей образотворчої діяльності. У другому питанні визначте психолого-педагогічну характеристику інтересу до образотворчої діяльності, його особливості. Визначте структуру інтересу та показники активного, різностороннього і відносно стійкого інтересу до образотворчої діяльності. Третє питання передбачає розкриття способів та шляхів формування у дітей інтересу до образотворчої діяльності: створення освітнього середовища у дошкільному закладі засобами образотворчого мистецтва: оформлення приміщення та обладнання педагогічного процесу. Використання «законів краси та гармонії» у творенні цілісного архітектурного ансамблю дитячого садка. Відбір творів образотворчого мистецтва для оформлення інтер'єру. Кольорове та світлове рішення інтер'єру. Створення «картини галерей», експозицій дитячої творчості, кімнат-студій зображувальної діяльності, «музеїв», «світлиць» тощо. Обладнання для занять образотворчою діяльністю. Різноманітність зображувальних матеріалів – важлива передумова розвитку творчості дітей. Ознайомлення з виразними можливостями матеріалів – головна мета педагога. Опанування різними зображувальними техніками – умова зростання зацікавленості дітей зображувальною діяльністю.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Семінарське заняття № 3

Тема: Методи і прийоми педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей.

Мета: Розкрити специфіку методів і прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей в дошкільному віці. Показати особливості організації особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності дітей. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з створення моделі гармонізованого художньо-естетичного, особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності в ДНЗ.

Питання для обговорення

1. Види методів та прийомів, їхня характеристика.
2. Добір методів та прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності дошкільників.
3. Організація особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності.

Ключові поняття: метод, прийом, педагогічне супроводження, особистісно-розвивальне середовище.

Практичне завдання

1. Скласти схему «Методи та прийоми навчання дітей образотворчої діяльності».
2. Складіть і намалюйте структурну модель гармонізованого художньо-естетичного, особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності в ДНЗ.

Методичні вказівки

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні розкрийте види методів та прийомів, які використовує вихователь в процесі навчання дітей образотворчої діяльності, дайте їх характеристику. Методи і прийоми навчання як провідні категорії дидактики, їх співвідношення і взаємозв'язок у вирішенні мети і завдань заняття. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів: за джерелом і способами отримання знань, за активністю здобуття знань та ін. Зміст різноманітних груп методів і прийомів у процесі навчання дітей образотворчої діяльності та вимоги до них (наочних, словесних, ігрових, практичних тощо). У другому питанні схарактеризуйте добір методів та прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності дошкільників відповідно до їх вікових особливостей. Спрямування методів на активізацію суб'єктних взаємин в процесі навчання образотворчої діяльності. Поєднання різних методів і прийомів в реальному педагогічному процесі, їх вибір залежно від мети, завдань навчання, віку та досвіду дітей. Недопустимість формалізму на заняттях із зображувальної діяльності. Третє питання передбачає характеристику організації особистісно-розвивального середовища в ДНЗ для образотворчої діяльності. Зверніть увагу на: створення освітнього середовища у дошкільному закладі засобами образотворчого мистецтва: оформлення приміщення та обладнання педагогічного процесу. Використання «законів краси та гармонії» у творенні цілісного архітектурного ансамблю дитячого садка. Відбір творів образотворчого мистецтва для оформлення інтер'єру. Кольорове та світлове рішення інтер'єру. Створення «картини галерей», експозицій дитячої творчості, кімнат-студій зображувальної діяльності, «музеїв», «світлиць» тощо. Обладнання для занять образотворчою діяльністю. Різноманітність зображувальних матеріалів – важлива передумова розвитку творчості дітей. Ознайомлення з виразними можливостями матеріалів – головна мета педагога. Опанування різними зображувальними техніками – умова зростання зацікавленості дітей зображувальною діяльністю. Виконайте практичне завдання у зошиті:

1. Скласти схему «Методи та прийоми навчання дітей образотворчої діяльності».
2. Складіть і намалюйте структурну модель гармонізованого художньо-естетичного, особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності в ДНЗ.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. - 68с.

Семінарське заняття № 4.

Методика організації образотворчої діяльності в групах раннього віку.

Мета: Розкрити специфіку методів і прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей в групах раннього віку. Показати особливості методики організації образотворчої діяльності на другому році та третьому році життя. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з написання конспектів занять з малювання.

Питання для обговорення

1. Художній розвиток дитини у пренатальний та немовлячий період.
2. Особливості методики організації образотворчої діяльності на другому році життя.
3. Особливості методики організації образотворчої діяльності на третьому році життя.
4. Види та структура занять з образотворчої діяльності.

Ключові поняття: метод, методика, художній розвиток, ранній вік., малювання.

Практичне завдання

Скласти два конспекти занять з малювання для дітей третього року життя та підготувати наочність до їх проведення. Тему обрати самостійно

Методичні вказівки

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. Готуючись до першого питання зверніть увагу на художній розвиток дитини раннього віку. У другому та третьому питанні розкрийте особливості методики організації образотворчої діяльності на другому та третьому році життя (методи, прийоми, які використовує вихователь в процесі навчання дітей). Особливості зображувальної діяльності дітей третього року життя. Перехід від до зображувального до зображувального періоду. Вирішення основного завдання – залучення дітей до діяльності і зацікавлення їх зображувальною діяльністю. У четвертому питанні розкрийте усі види та структуру занять з образотворчої діяльності в групах раннього віку.. Зверніть увагу на: особливості методики навчання дітей раннього віку зображувальній діяльності; методи навчання: метод «пасивних рухів» (Є.Фльоріна), «метод співтворчості», «метод домальовування» (Т.Казакова). Використання ігрових ситуацій, ігрових прийомів у навчанні дітей раннього віку зображувальній діяльності. Скласти два конспекти занять з малювання для дітей третього року життя та підготувати наочність до їх проведення. Тему обрати самостійно. Конспект заняття скласти за такою схемою:

- Тема.
 - Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
 - Матеріали та інструменти.
 - Підготовка вихователя.
 - Підготовка дітей.
 - Хід заняття:
- вступна частина;
 - основна частина;
 - підсумок заняття.

Література основна:

- 1.Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
- 2.Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
- 3.Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
- 4.Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Література додаткова:

- 1.Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М.Чернецова. – М., 2002. – 528с.
- 2.Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
- 3.Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. - 68с.

Семінарське заняття № 5.

Тема:Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з малювання.

Мета: *Розкрити специфіку малювання в дошкільному віці, показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити його особливості. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з виготовлення зразків робіт, які можна запропонувати дітям дошкільного віку та написанні конспектів занять.*

Питання для обговорення

1. Специфіка малювання в дошкільному віці.
2. Обладнання та матеріали для малювання.
3. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з малювання.
4. Методи педагогічного супроводження занять з малювання дітей молодшого та середнього дошкільного віку.

Ключові поняття: метод, прийом, малювання, педагогічне супроводження.

Практичне завдання

Виконайте зразки робіт вихователя з предметного малювання з дітьми молодшого та середнього дошкільного віку та оформіть їх у альбом. Підготуйте конспект заняття до зразків.

Методичні вказівки

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в кому використані свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. Готуючись до першого питання студентам потрібно звернути увагу на специфіку малювання в дошкільному віці. Культурно-історична та психолого-педагогічна характеристика малювання. Малюнок як форма спілкування, самовираження, самовизначення. Дослідження змісту малюнків дітей дошкільного віку. Етапи розвитку малюнку. У другому питанні розкрити особливості матеріалів та інструментів, які необхідні для роботи з малювання. Третє питання спрямоване на розкриття завдань і зміст розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з малювання, які визначено у чинних програмах для ДНЗ. Різні підходи до класифікації видів малювання у дошкільників. Четверте питання передбачає визначення змісту методів педагогічного супроводження занять з малювання дітей молодшого та середнього дошкільного віку. Підготуйте конспект заняття до зразків. Конспект заняття скласти за такою схемою:

- Тема.
- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:
 - вступна частина;
 - основна частина;
 - підсумок заняття.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, А. А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей / В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т. С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Програми для дошкільних навчальних закладів

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутий. — Запоріжжя : ТОВ “ЛПКС” ЛТД, 2011. – 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [З-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програмарозвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 144 с.
5. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В 2 ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С. В. Дитина в світі культури / С. В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

Семінарське заняття № 6.

Тема: Малювання як засіб особистісного розвитку дитини старшого дошкільного віку.

Мета: Розкрити специфіку малювання в старшому дошкільному віці, показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити його особливості. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з виготовлення зразків робіт, які можна запропонувати дітям дошкільного віку та написанні конспектів занять.

Питання для обговорення

1. Особливості малювання як основного виду зображувальної діяльності дітей старшого дошкільного віку.
2. Завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з малювання.
3. Алгоритм навчання дітей малюванню:
 - у жанрі «пейзаж»;
 - у жанрі «натюрморт»;
 - у жанрі «портрет»;
 - у жанрі «книжкової ілюстрації».
4. Методи педагогічного супроводження занять з малювання дітей старшого дошкільного віку.

Ключові поняття: малювання, особистісний розвиток, зображувальна діяльність, пейзаж, натюрморт, портрет, книжкова ілюстрація.

Практичне завдання

Виконайте зразки робіт вихователя з сюжетного малювання з дітьми старшого дошкільного віку та оформіть їх у альбомі. Підготуйте конспект заняття до зразків.

Індивідуальна робота

Скласти для батьків пам'ятку «Як удома забезпечувати інтерес дитини до образотворчого мистецтва і художньої діяльності».

Методичні вказівки

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в кому використані свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. Перше питання передбачає розкриття характеристики особливостей малювання як основного виду зображувальної діяльності дітей старшого дошкільного віку.). Навчальне та довір'яне малювання, їх психолого-педагогічна цінність. Мета і зміст навчального малювання. У другому питанні потрібно звернути увагу на завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з малювання, які визначено у чинних програмах для ДНЗ. У третьому питанні розкрийте алгоритм навчання дітей малюванню: у жанрі «пейзаж»; у жанрі «натюрморт»; у жанрі «портрет»; у жанрі «книжкової ілюстрації», склавши схему та зазначивши основні етапи навчання. Види занять. Пейзажний жанр живопису у педагогічних технологіях розвитку пейзажного малювання. Етапи розвитку образу людини у малюнку. Портретний жанр живопису як основа особистісно-розвиваючої технології. Методика розвитку сюжетного малювання на основі соціально-побутового жанру живопису.

Мистецтво книжкової ілюстрації у педагогічній технології ілюстративного малювання. Різноманітність технік малювання як основа створення художнього образу. Висвітлюючи четверте питання зверніть увагу на методи педагогічного супроводження занять з малювання дітей старшого дошкільного віку

Виконайте зразки робіт вихователя з сюжетного малювання з дітьми старшого дошкільного віку та оформіть їх у альбомі. Підготуйте конспект заняття до зразків. Конспект заняття скласти за такою схемою:

- Тема.
- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:
 - вступна частина;
 - основна частина;
 - підсумок заняття.

Література основна:

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей / В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Програми для дошкільних навчальних закладів

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.

2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутий. — Запоріжжя : ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2011. — 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. — [3-є вид.]. — К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. — 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програмарозвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. — Тернопіль : Мандрівець, 2014. — 144 с.
5. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В 2 ч. — Ч. I. — Львів, 2010. — 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. — К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. — Ч. I. — 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. — К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. — Ч. II. — 520 с.

Література додаткова:

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. — М., 2002. — 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. — К., 2002. — 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. — Донецьк, 2002. - 68с.

Семінарське заняття № 7.

Тема: Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з ліплення.

Мета: Розкрити сутність поняття «ліплення дошкільників», показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити його особливості. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з виготовлення зразків виробів, які можна виготовити з дітьми дошкільного віку та написанні конспектів занять.

Питання для обговорення

1. Специфіка ліплення в дошкільному віці. Обладнання та матеріали для ліплення.
2. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з ліплення.
3. Завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з ліплення.
4. Види занять з ліплення.
5. Методика педагогічного супроводження занять з ліплення.

Ключові слова: ліплення, метод, прийом, педагогічне супроводження.

Практичне завдання:

Скласти конспект заняття з ліплення для дітей молодшого, середнього або старшого дошкільного віку. Вид, тему, групу обрати самостійно.

Методичні вказівки:

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні потрібно розкрити специфіку ліплення в дошкільному віці, особливості використання обладнання та матеріалів для ліплення. Визначте показники готовності дитини до ліплення. Назвіть виразні засоби ліплення.. Друге питання передбачає розкриття завдань і змісту розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з ліплення, які визначено у чинних програмах для ДНЗ. У третьому питанні потрібно звернути увагу завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з ліплення, які визначено у чинних програмах для ДНЗ та записати їх до зошита.

У четвертому питанні схарактеризуйте види занять з ліплення: за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Зверніть увагу на формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів., розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

У п'ятому питанні схарактеризуйте методи педагогічного супроводження занять з ліплення відповідно до вікових особливостей дітей та технічні прийоми ліплення. Особливості техніки ліплення. Пластичний спосіб як основа виразного образу в ліпленні. Конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різними видами ліплення скульптури людини, тварин.

Конспект заняття з ліплення скласти за такою схемою:

- Тема.
- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.

- Хід заняття:

- вступна частина;
- основна частина;
- підсумок заняття.

Література основна:

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр. - Запоріжжя, 201. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструирования: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.
5. Халезова Н.Б., Курочкина Н.А., Пантюхина Г.В. Лепка в детском саду / Н.Б. Халезова, Н.А. Курочкина, Г.В. Пантюхина. – М., 2006. – 210с.
6. Халезова Н.Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду / Н.Б. Халезова. – М., 2004. – 185с.

Програми для дошкільних навчальних закладів

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутий. — Запоріжжя : ТОВ “ЛПКС” ЛТД, 2011. – 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [3-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програмарозвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 144 с.
5. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В II ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с.

Література додаткова:

1. Дубовин М.Ф. Ліплення в дитячому садку / М.Ф. Дубовин. – К., 2004. – 128с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. - 68с.

Семінарське заняття № 8.

Тема: Методика проведення занять з конструювання в різних вікових групах.

Мета: *Розкрити сутність поняття «конструювання», показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити завдання і зміст роботи з навчання дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку конструювання. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання в написанні конспектів занять..*

Питання для обговорення

1. Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою.
2. Види конструювання та види занять з конструювання у ДНЗ.
3. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку в процесі занять з конструювання.
4. Методика проведення занять з конструювання у різних вікових групах.
5. Написати конспект заняття з конструювання (групу, тему обрати самостійно).

Ключові слова: конструювання, гра, види конструювання.

Практичне завдання

1. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей молодшої та середньої групи та оформити їх в альбомі.
2. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей старшого дошкільного віку та оформити їх в альбомі.

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в кому використані свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні визначте своєрідність конструювання, його зв'язок з грою. Зверніть увагу на розвиток дитини в процесі конструювання з різних матеріалів; необхідні матеріали та інструменти, прийоми виготовлення виробів з різноманітних матеріалів та оформлення готових робіт і техніку безпеки. У другому питанні визначте види конструювання: технічне, художнє та принципи художнього конструювання, розгляньте дитяче експериментування з різними предметами та матеріалами. Визначте етапи конструювання та види занять з конструювання у ДНЗ (за зразком вихователя, за умовами, за задумом), зазначте їх особливості. Третє питання передбачає визначення завдань і змісту розвитку дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку в процесі занять з конструювання, які відображено у чинних програмах для ДНЗ. Запишіть їх до зошита. У четвертому питанні потрібно розкрити методику проведення занять з конструювання у різних вікових групах. Звернути увагу на: способи декорування виробів, відповідність декору конструкції, художня образність, емоційна виразність; методику ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для конструювання (будівельний, папір, природний, викидний тощо); методику навчання різним видами конструювання; формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів; розвиток у дітей інтересу до результату роботи; форми аналізу дитячих робіт. До п'ятого питання необхідно написати конспект заняття з конструювання, групу, тему обрати самостійно.

Конспект заняття скласти за такою схемою:

Тема.

- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:

- вступна частина;

- основна частина;

- підсумок заняття.

В процесі виготовлення схем зверніть увагу на вікову групу, програмові завдання, тематику занять.

Література основна:

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей / В.П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр, - Запоріжжя, 201. – 158с.
4. Комплексные занятия по развитию творческих способностей дошкольников: Метод. пособие / Сост. Корчаловская Н. В. – Ростов на Дону. -2003.
5. Заняття по ізодеяльності с дітьми 6-7 лет. примерное планирование // Дошкольное воспитание. – 2008. - №5. – С. 23-25.
6. Куцакова Л. В. Конструирование и ручной труд в детском саду /Л. В. Куцакова. – М.,- 2008. – 145 с.

Програми для дошкільних навчальних закладів

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. — Запоріжжя : ТОВ “ЛПКС” ЛТД, 2011. – 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [З-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програмарозвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль :Мандрівець, 2014. – 144 с.
5. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В 2 ч. – Ч. І. – Львів, 2010. – 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. І. – 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с.

Література додаткова:

1. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002.
2. Чен Н. В. Замечательные поделки своими руками / Н. В. Чен. –Х., 2007. – 157 с.

3.Щеглова О. Оригами / О. Щеглова. – Донецьк, 2007.

4. Конструктивна творчість дошкільників /[уклад. Н. О. Творогова]. – Х.: «Основа». – 2011. – 160 с.

Семінарське заняття № 9.

Тема: Методика проведення занять з аплікації в ДНЗ.

Мета: Розкрити сутність поняття «аплікація», показати її місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити завдання і зміст роботи з навчання дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку аплікації. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання в написанні конспектів занять.

Питання для обговорення

1. Особливості аплікації дітей дошкільного віку.
2. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку в процесі занять аплікацією.
3. Методи педагогічного супроводження занять аплікацією у різних вікових групах.
4. Написати конспект заняття з аплікації.

Ключові слова: аплікація, папір, вирізання, наклеювання, педагогічне супроводження, метод, методика.

Практичне завдання

1. В альбомі виготовити зразки аплікації з паперу для другої молодшої групи (5- 6 зразків).
2. В альбомі виготовити зразки аплікації з паперу для середньої групи (5-6 зразків).
3. В альбомі виготовити зразки аплікації з паперу для старшої групи (5-6 зразків).

Методичні вказівки

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні розкрийте особливості аплікації дітей дошкільного віку та визначте роль інтересу в навчанні дітей аплікації і способи формування у дітей інтересу до аплікації. Назвіть елементи виразності аплікації. У другому питанні дайте характеристику завданням і змісту розвитку дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку в процесі занять аплікацією, які відображено у чинних програмах для ДНЗ. Запишіть їх до зошита Третє питання передбачає характеристику методів педагогічного супроводження занять аплікацією у різних вікових групах. Визначте особливості створення предметних, сюжетних та сюжетно-тематичних аплікацій, методику ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для аплікації (папір, тканина, природний тощо). Зверніть увагу на методику навчання різними видами аплікації: предметна, сюжетна, декоративна та види занять з аплікації : за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи.

У четвертому питанні ви маєте написати конспект заняття з аплікації.. Конспект заняття скласти за такою схемою: Тема.

- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:

- вступна частина;

- основна частина;

- підсумок заняття.

Перед тим, як виготовляти зразки необхідно ознайомитися з програмовими вимогами щодо аплікації в різних вікових групах та виготовити зразки у альбомі.

Література основна:

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр, - Запоріжжя, 201. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструирования: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

Програми для дошкільних навчальних закладів

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутий. — Запоріжжя : ТОВ “ЛПРС” ЛТД, 2011. – 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [3-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програмарозвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 144 с.
5. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В 2 ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с.

Література додаткова:

1. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.
2. Богатеева З. А. Заняття аплікацій в дитячому саду/ З. А. Богатеева. – М., 1998. – 224 с.
3. Парамонова Л.А. Бумажная пластика / Л. А. Парамонова. – М.: Карапуз, 2003.

Семінарське заняття № 10.

Тема: Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей.

Мета: Розкрити сутність поняття «інновація», «інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей», показати її місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити її особливості. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з виготовлення зразків виробів, які можна виготовити з дітьми старшого дошкільного віку, використовуючи різні нетрадиційні образотворчі техніки та написанні конспектів занять.

Питання для обговорення

1. Поняття про інноваційно-пошукову діяльність.
2. Інноваційно-пошукові напрями в галузі образотворчої діяльності.
3. Нетрадиційні образотворчі техніки.
4. Методика ознайомлення дошкільників з нетрадиційними техніками:
 - а) ліплення з солоного тіста;
 - б) нетрадиційне малювання;
 - в) нетрадиційна аплікація;
 - г) квілінг.
5. Написати конспект заняття з ознайомлення дошкільників з нетрадиційними образотворчими техніками та виготовити зразок вихователя. Групу та тему заняття обрати самостійно.

Ключові слова: інноваційно-пошукова діяльність, нетрадиційні техніки, нетрадиційне малювання, нетрадиційна аплікація, квілінг.

Практичне завдання

1. Виготовити зразки виробів, які можна виготовити з дітьми старшого дошкільного віку, використовуючи різні нетрадиційні образотворчі техніки. Схеми зразків оформити у альбомі.
2. Написати конспект заняття з ознайомлення дошкільників з нетрадиційними образотворчими техніками. Групу та тему заняття обрати самостійно.

Методичні вказівки

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні зверніть увагу на поняття про інноваційно-пошукову діяльність, виписіть з словників його значення. У другому питанні визначте інноваційно-пошукові напрями в галузі образотворчої діяльності, обґрунтуйте їх важливість. Письмово дайте характеристику основних напрямів інноваційно-освітньої роботи в галузі організації образотворчої діяльності дітей. У третьому питанні розкрийте нетрадиційні образотворчі техніки з малювання, ліплення, аплікації, їх особливості. У четвертому питанні розкрийте методи та прийоми, які використовує вихователь в процесі ознайомлення дошкільників з нетрадиційними техніками: ліплення з солоного тіста; нетрадиційне малювання; нетрадиційна аплікація тощо. Розкрийте інноваційні тенденції в організації образотворчої діяльності дошкільників, скориставшись передовим педагогічним досвідом на сторінках «Дошкільного виховання», «Палітри педагога», «Джміль», «Мистецтво і освіта». Підготувати конспект заняття з ознайомлення дошкільників з нетрадиційними образотворчими техніками. Групу та тему заняття обрати самостійно. Конспект заняття скласти за такою схемою: тема.

- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).

- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:

- вступна частина;
 - основна частина;
 - підсумок заняття.

Література основна:

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Терещенко О.П. Розвиток творчості старшого дошкільника в образотворчій діяльності: Навч.-метод.посіб.до Базової прогр.розв.дитини дошк.віку «Я у Світі» / О.П.Терещенко.-К.:Світич, 2009.-112с.
4. Шульга Л.М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання / Л. М. Шульга - К., 2005.
5. Шульга Л.М.Барвіста радість (Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання) / Л. М. Шульга - Запоріжжя., 2012.

Література додаткова:

1. Шульга Л. Подуй в соломинку – намалюй картину // Джміль.-2011.-№1
2. Шульга Л. Пальчиковий живопис // Джміль.-2011.-№2
3. Шульга Л. Зимова казка від Зубної Щіточки // Джміль.-2011.-№4
4. Гордієнко С. Квілінгові фантазії до весняних свят // Джміль.-2011.-№1.
5. Пантелеева Л. В. Детское рукоделие / Л.В. Пантелеева. – М., 2004. – 187 с.